

ئۇيغۇر كومپيۇتېر مەستانىلىرى تور ژورنىلى

Vista نىڭ سودا نەشرى رەسمىي تارقىتىلدى

VB6.0 دە ئۇيغۇرچە كىرگۈزۈلۈپ ياساش

C تىلىنى ئۈنۈملۈك ئۆگىنىش توغرىسىدا

مۇكەممەل كۆپ ۋاستە قويغۇچ

www.xjprgf.com
A Dreamy World

پىلانلىغۇچىلار: ماھىرجان (Mayor) & مەخمۇتجان (Sazgur)

2007
1

مۇقاۋا لايىھىلىگۈچى:

ئادىل (Boss)

پروگرامما ھەۋەسكارلىرى ئىجادىيەت گورۇپپىسى

www.uyghurcfan.com

مۇندەرىجە

☆ كومپيۇتېر خەۋەرلىرى ☆

- Vista نىڭ سودا نەشرى رەسمىي تارقىتىلدى.....زىلالە 3-بەت
- Office 2007 ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىدا "سۆزلىيەلەيدۇ".....زىبا 4-بەت

☆ پروگرامما بىلىملىرى ☆

- VB6.0 دە ئۇيغۇرچە كىرگۈزۈپ ياساش.....مايور 5-بەت
- ASP دىكى مۇھىم بولغان ھېسابلاش ئۇسۇللىرى ھەققىدە.....مايور 10-بەت
- C تىلىدا بۇلۇڭنىڭ سىنۇسنى تېپىش.....سەزگۈر 12-بەت

☆ سوئال-جاۋابىلار ☆

- VB دىن سوئال جاۋابىلار.....مايور 13-بەت
- VB نى يېڭى ئۆگەنگۈچىلەر ئۈچۈن 11 ساۋات.....تاھىر 15-بەت

☆ تور دەرسخانىسى ☆

- C تىلىنى ئۈنۈملۈك ئۆگىنىش توغرىسىدا.....غەنى ئابلا 18-بەت
- قانداق قىلغاندا بىر ياخشى پروگراممىچى بولغىلى بولىدۇ؟.....سەزگۈر 21-بەت
- ASP نى ياخشى ئۆگىنىشتىكى 28 خىل كۆز قاراش.....سەزگۈر 23-بەت

☆ يۇمشاق دېتال ☆

- مۇكەممەل كۆپ ۋاستە قويغۇچ Kmpayer.....سەزگۈر 25-بەت

☆ بىخەتەرلىك بىلىملىرى ☆

- 2007-يىلى بىخەتەرلىك جەھەتتىكى سىز چوقۇم دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك 10 ئىش.....زىبا 26-بەت

كومپيۇتېر خەۋەرلىرى

Windows Vista نىڭ سودا نەشرى (Business Edition) 2006-يىلى 11-ئاينىڭ

30-كۈنى پۈتۈن دۇنيا مىقياسىدا رەسمىي تارقىتىلدى

پۈتۈن دۇنيادىكى خەلق ئاممىسىنىڭ كۆزى تىكىلۋاتقان مىكروسوفت شىركىتىنىڭ يىللىق چولپان مەھسۇلاتى Windows Vista ئوتتۇرا شەرق، يېڭى زىلاندىيەدىكى سەپىرىنى ئاخىرلاشتۇرۇپ، ئاخىرى جۇڭگوغا يېتىپ كەلدى. 11-ئاينىڭ 30-كۈنى "يېڭى ئەسىرنى كۈتۈۋېلىش" مىكروسوفت سودا ئىشلىرى راۋاجلاندىرۇش چوڭ يىغىنى بېيجىڭدىكى چوڭ مېھمانخانىدا داغدۇغىلىق ئۆتكۈزۈلدى. Windows Vista دىن باشقا يەنە Microsoft Office system 2007 Exchange Server 2007 قاتارلىق مەھسۇلاتلارمۇ بىرلىكتە رەسمىي ئېلان قىلىندى.

Windows Vista بولسا مىكروسوفتنىڭ ئەڭ يېڭى مەشغۇلات سېستىمىسى، 1985-يىلى 11-ئايدا، مىكروسوفت شىركىتى Windows 1.0 نى ئېلان قىلغاندىن تارتىپ، DOS نىڭ ئاق-قارا كودلۇق دەۋرىنى گىرافىكىلاشقان كۆزنەكلىك دەۋر ئالغان Windows XP، Windows 2000، Windows 98، Windows 3.2 قاتارلىق مەھسۇلاتلارمۇ ئارقا-ئارقىدىن بازارغا سېلىندى، مىكروسوفت مۇناسىپ ھالدىكى Windows مەشغۇلات سېستىمىلىرىنىڭ ھۆكۈمرانغا ئايلاندى، Windows Vista تەتقىقاتى 2001-يىلى ئىشقا كىرىشتۈرۈلگەن بولۇپ، جەمئىي ئالتە مىڭ يۈمشاق دېتال ئېنژىنېرى بۇ تەتقىقاتقا قاتناشقان، قاتمۇ-قات جاپالىق خىزمەتلەر ئارقىسىدا، Vista ئاخىرى سەھنىگە چىقتى.

سىرتقى كۆرۈنۈش، ئىقتىدار ۋە بىخەتەرلىك قاتارلىق جەھەتلەردە Windows Vista يەنىلا ئالاھىدە ئۈستۈن ئورۇندا تۇرىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، نەشرىنى ئورۇنلاشتۇرۇش جەھەتتىمۇ مىكروسوفت ئوخشاش بولمىغان ساھەلەردىكى ئابونتلا 7 خىل نەشرىنى تەمىنلىدى. بۇ قېتىم بېيجىڭدا تارقىتىلغان نەشرى بولسا، سودا ئابونتلىرىغا يۈزلەنگەن نەشر بولۇپ، شەخسەلەرگە يۈزلەنگەن نەشرى بۇرۇن ئېيتىلغاندەك 2007-يىلى 1-ئايدا ئاندىن تارقىتىلدى.

ئوخشاش بىر ۋاقىتتا تارقىتىلغان Office 2007 نىڭ خەنزۇچە نەشرىمۇ پۈتۈن سېستىمىلاشقان 7 خىل نەشرىنى چىقاردى. ئۇلار ئاساسىي نەشرى، ئائىلە ۋە ئوقۇغۇچىلار نەشرى، كىچىك تىپتىكى سودا نەشرى، ئۆلچەملىك نەشرى، كەسپىي نەشرى، كەسپىي كۈچەيتىلگەن نەشرى ۋە كارخانا نەشرى قاتارلىقلار. شەخسەلەر ۋە سودا ئابونتلىرىنىڭ كىملا بولىشىدىن قەتئىينەزەر ھەممىسى ئۆزىگە ماس نەشرىنى تاپالايدۇ.

خەۋەر ئەسلى مەنبەسى: <http://www.uyghurcfan.com/article/show.asp?id=7>

Office 2007 ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىدا "سۆزلىيەلەيدۇ"

جۇڭگودىكى 55 ئاز سانلىق مىللەت ئىچىدە، پەقەت 2 ئاز سانلىق مىللەتلا خەنزۇ تىلىنى ئېغىز تىلى سۈپىتىدە ئىشلىتىپ كېلىۋاتىدۇ، باشقا ئاز سانلىق مىللەتلەر بولسا خەنزۇ تىلىنى قوللانغاندىن باشقا، ھەممىسى يەنىلا ئۆز تىلىدا ئالاقە قىلىدۇ. جۇڭگو ھۆكۈمىتى ئاز سانلىق مىللەتلەرنىڭ مەدەنىيەت ۋە تىلىنى قوغداشنى ئىزچىل ھالدا زور كۈچ بىلەن قوللاپ كېلىۋاتىدۇ. ئۇلارغا ۋارىسلىق قىلىش ۋە تەرەققىي قىلدۇرۇش ئاللىقاچان جۇڭخۇا مىللەتلەرنىڭ قىممەتلىك بايلىقىغا ئايلاندى. مۇشۇ روھ ئاساسىدا، Microsoft Office كولىكتىپى 2006-يىلى 11-ئاينىڭ ئاخىرىدا سودا ئابونتلىرىغا يۈزلىنىپ تارقاتقان ئەڭ يېڭى Microsoft® Office system 2007 4۱ خىل ئاز سانلىق مىللەت تىلىنى قوللايدىغان قىلىپ تەمىنلەنگەن.

بۇ 4۱ خىل مىللەت تىلى بولسا موڭغۇل تىلى، زاڭزۇ تىلى، ئۇيغۇر تىلى ۋە يىزۇ تىلى، جۇڭگودا جەمئىي 25 مىليون 500 مىڭدىن ئارتۇق ئادەم بۇ تىللاردا ئاغزى ۋە يازما ئالاقە قىلىدۇ. موڭغۇل تىلىدا يېزىلغان "جاڭگېر" (Jianger) ۋە زاڭزۇ تىلىدا يېزىلغان "گېسار" (Gesar) دىن ئىبارەت ئىككى تارىخىي داستان جۇڭگودىكى ئەڭ داڭلىق ئىككى ئەسەر دەپ ئېتىراپ قىلىندى. شىنجاڭدىن چىققان ئۇيغۇر تىلىدىكى ئەسەرلەرنىڭ تارىخى ئەڭ ئۇزۇن بولۇپ، مىلادى 11-ئەسىرگە تۇتىشىدۇ، ئۇنىڭ ئىچىدە Yusuf Hass Hajib يۈسۈپ خاس ھاجىپنىڭ داڭلىق ئەسىرى "قۇتادغۇبىلىك" (Kutadolu Biliq) مۇ بار. يىزۇ مىللىتى قەدىمكى يىزۇ تىلىنى ئىشلىتىپ زور مىقداردىكى تارىخىي ۋە ئەدەبىي ئەسەرلەرنى ئىجاد قىلغان. يېقىنقى يىللاردىن بۇيان، ئۇلارنىڭ مول مەزمۇنلۇق ئەدەبىياتى قايتىدىن گۈللەندى.

ھەربىر تىلنىڭ ئۆزىگە خاس بولغان يېزىش سىستېمىسى بولۇپ، بۇ ھازىرقىدەك كومپيۇتېر دەۋرىگە يېڭى مەسىلە ئېلىپ كەلدى. گەرچە بۇ تىللار جۇڭگودىكى ئاز سانلىق مىللەتلەر كولىكتىپى ئارىسىدا كەڭ كۆلەمدە تەشەببۇس قىلىنغان ۋە ئىشلىتىلگەن بولسىمۇ، لېكىن ھازىر بار بولغان كۆپ قىسىم يۇمشاق دېتاللار ئۇلارنى ياخشى قوللاشقا ئامالسىز. شۇڭلاشقا ئۇيغۇر تىلى، موڭغۇل تىلى، زاڭزۇ تىلى ياكى يىزۇ تىلىدىكى ئەسەرلەرنى ئېلېكترونلۇق زاپاس ماتېرىيال قىلىپ ياساش بىر قىيىن مەسىلە بولۇپ قالدى، بۇ مىللەتلەر ئورتاق تىل بولغان - خەنزۇ تىلىنى ئىشلىتىپ بۇ خىزمەتنى ئورۇنلاشقا مەجبۇر. بۇ مىللەتلەر ئۆز تىللىرىدا ئېلېكترونلۇق ئارخىپ ياسىيالماسلىقىنىڭ ئۇلارنىڭ بۇ تىلنى نورمال ئىشلىتىشىگە تەسەر قىلىشىدىن ئەنسىرەيدۇ، بۇنىڭدىن كېلىپ چىقىشى ئېھتىمال بولغان تىلنىڭ يوقىلىشى مەدەنىيەتنىڭ يوقىلىشىغا باراۋەر دۇر.

دەل مۇشۇ سەۋەبتىن، Microsoft® Office گۇرۇپپىسى Office system 2007 نى ئاچقان ۋاقىتتا بۇ 4۱ خىل يېزىق سېستېمىسىنى پەرقلەندۈرۈش ئىقتىدارىنى قوشۇپ قويدى. كومپيۇتېردا Vista مەشغۇلات سېستېمىسى بولغاندا، بۇ خىل ئىقتىدار ئۆز رولىنى جارى قىلدۇرىدۇ. Vista دا ئوخشاش بولمىغان تىللارنىڭ كىرگۈزۈش سېستېمىسى تەمىنلەنگەن، شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئابونتلىرى Office 2007 مەھسۇلاتىنىڭ مول ئىقتىدارىنى ئىشلىتىپ بۇ يېزىقلارنى تەھرىرلەيدۇ. بۇ ئىقتىدارلار Microsoft Office ئابونتلىرىغا ئىنتايىن ئېنىق. Microsoft Office ئېچىش گورۇپپىسىنىڭ بايانا تېخىسى: "بۇنداق بولغاندا بىز بۇ تىلدىكى ئەسەرلەرنىڭ ئېلېكترونلۇق زاپاسلىرىنى ياسىيالايمىز، بۇنداق خاتىرىلەش خاتىرە - قەغەز يۈزىدە خاتىرىلەنگەن قارىغاندا تېخىمۇ قولايلىق، بىخەتەر بولىدۇ، شۇنداقلا ئاز سانلىق مىللەتلەر تىل - يېزىقىنى تېخىمۇ ياخشى قوغدىغىلى بولىدۇ" دېدى.

ئاز سانلىق مىللەتلەر تىلىنىڭ ئېلېكترونلۇق ئارخىپىنى ئىشلەتكەندىن سىرت، Office پروگراممىسى يەنە خەنزۇ مەكتەپلەر ۋە ئالىي مەكتەپلەردىمۇ ئۆز رولىنى جارى قىلدۇرالايدۇ. ئوقۇغۇچىلارنىڭ ئۆگىنىش ئۈنۈمىنى ئاشۇرىدۇ Office پروگراممىسى يەنە مۇشۇ ئاز سانلىق مىللەتلەر مەدەنىيەت مىراسلىرىنى مۇزېيخانلىرىدا ئىشلىتىشكە يۈزلىنىۋاتىدۇ. بىز Microsoft Office system 2007 نىڭ يېڭى ئىقتىدارلىرىنىڭ جۇڭگودىلا ئەمەس، پۈتۈن دۇنيا مىقياسىدا، مۇشۇ نەچچە خىل تىلنىڭ پارلاق مەدەنىيىتىنى تەرەققىي قىلدۇرۇش ھەم قوغدىشىغا تىلەكداشمىز.

پىروگىرامما بىلىملىرى

VB6.0 دە ئۇيغۇرچە كىرگۈزكۈچ ياساش

ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم ، ئىلگىرى مۇشۇ ھەقتە بىرقانچە قېتىم تېما يوللىغان ئىدىم ، ماقالە مەزمۇنىنىڭ تەپسىلىي بولماسلىقى تۈپەيلى بىلەن ئۆزگەنگۈچى دوستلار ئۇيغۇرچە كىرگۈزكۈچنىڭ ئاساسىي پىرىنسىپىنى يەنىلا چۈشەنەلمەي گاڭگىراپلا قالماقتا ، شۇڭا مۇشۇ ھەقتە يەنە تەپسىلىي توختىلىپ مەزكۇر ماقالىنى يېزىپ ئولتۇرۇپتىمەن . ماقالىنى باشقا مۇنبەردە ئېلان قىلىش ئۈچۈن چوقۇم ئەسەر ئاپتورىنى ئەسكەرتىشىنى سورايمەن...

VB6.0 دىن پايدىلىنىپ تېكىست رامكىسىغا ئۇيغۇرچە كىرگۈزۈش

مەن تۆۋەندە مىسال ئۈچۈن ئۇيغۇرچە ئۆلچەملىك يۇنىكودنىڭ ئاساسىي رايونىدا VB6.0 نىڭ تېكىست رامكىلىرىغا بىۋاسىتە (سىستېما كىرگۈزكۈچى بولمىغان ھالەتتە) ئۇيغۇرچە يېزىش جەريانىنى تونۇشتۇرىمەن .
تەييارلىق قورال ۋە ھۆججەت :

ماشىنىغىزدا چوقۇم VisualBasic6.0 بولۇشى كېرەك . چۈنكى تۆۋەندىكى كودلار دەل ئەشۇ مۇھىتتا يېزىلغان .

سىستېمىدا FM20.dll بولۇشى كېرەك . بۇ Microsoft شىركىتى چىقارغان يۇنىكودنى قوللايدىغان كونترول ئامبىرى . ئەگەر بۇ سىزدە بولمىسا تۆۋەندىكى ئۇلانمىدىن چۈشۈرۈڭ ، ۋە ئۇنى كومپيۇتېرىڭىزنىڭ سىستېما قاپلانغان رايونىدىكى Windows مۇندەرىجىسى ئىچىدىكى System32 دېگەن مۇندەرىجىگە كۆچۈرۈڭ . مەسىلەن C:/Windows/System32 : نىڭ ئىچىگە كۆچۈرۈڭ . بۇ ھۆججەتنىڭ چۈشۈرۈش ئادرىسى : FM20.DLL (http://www.xjprgf.com/upfiles/20061101/input/fm20.dll)
سىستېمىغىزدا چوقۇم ئۇيغۇرچە ئۆلچەملىك يۇنىكود فونتى بولۇشى كېرەك . مەسىلەن Ukij Tuz Tom دېگەندەك . تۆۋەندىكى مىسالدا Ukij Tuz Tom فونتى ئىشلىتىلدى .

پايدىلانمىلار:

VisualBasic نىڭ گىرامماتىكىسى دا ChrW فۇنكسىيىسى بولۇپ ، ئاساسلىق ھەرپنىڭ 10 لۇق سىستېما نومۇرى ياكى 16 لىك سىستېما نومۇرىنى ئەشۇ ھەرپنىڭ ئۆزىگە ئايلاندۇرۇپ بېرىدۇ ، VB6.0 تە ھەرپلىگۈچىسى يۇنىكودنى قوللىمىغانلىقتىن يۇنىكود ھەرپلىرىنى ئىشلىتىشكە ئامالسىز قالغىمىز ، شۇڭا يۇنىكود ھەرپلىرىنىڭ نومۇرىدىن پايدىلىنىپ يۇنىكود ھەرپلىرىنى كۆرسىتىش ئۈنۈمىگە ئېرىشىش زۆرۈر بولۇپ قالدۇ .

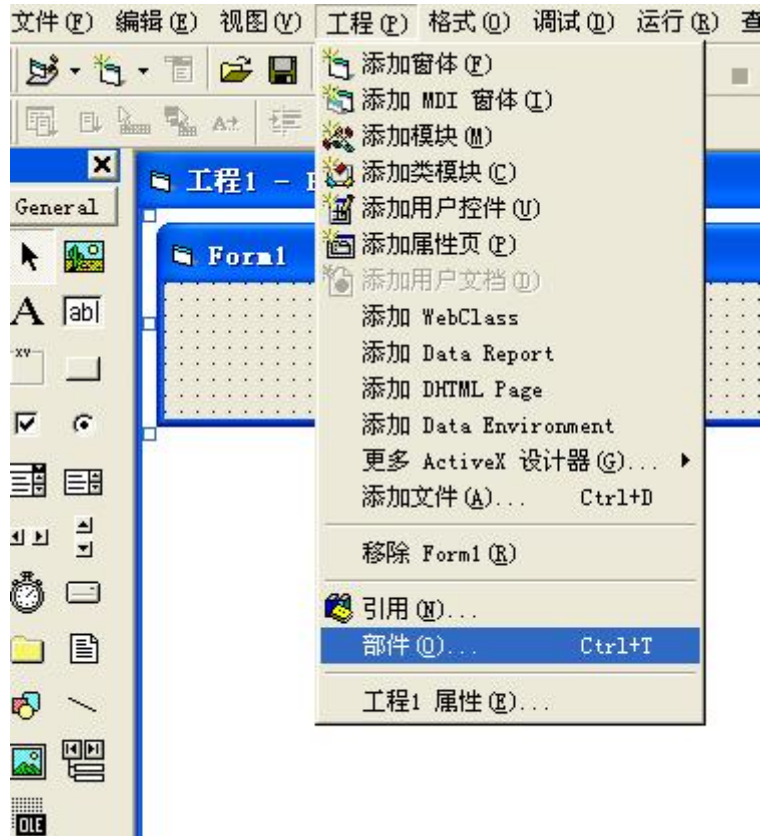
TextBox نىڭ SelText دەيدىغان بىر خاسلىقى بولۇپ ، بۇ خاسلىقى نۇرغۇنلارغا ئۇرۇنغان چۈشەندۈرۈش ھەرپى ياكى تاللانغان ھەرپنى ئېلىش تەڭشەش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدۇ .

ئاساسىي پىرىنسىپ:

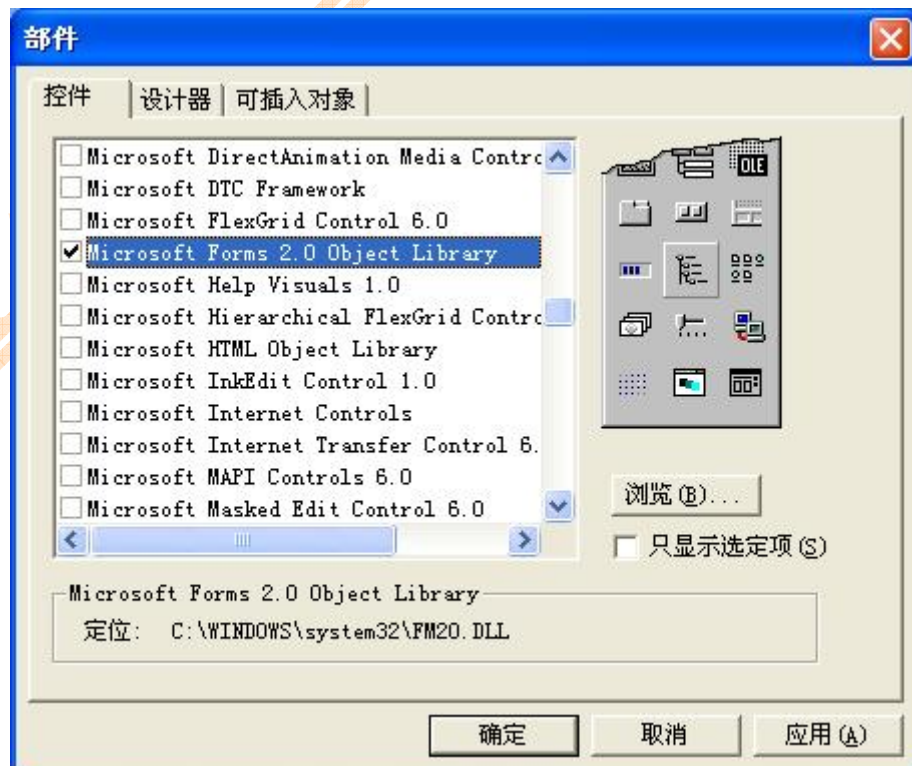
تېكىست رامكىسىنىڭ KeyPress دەيدىغان بىر ھادىسىسى بولۇپ ، كىرگۈزۈلگەن تېكىست رامكىسى ئىچىدە بىر قېتىم بېسىلسا مەزكۇر ھادىسە ئىچىدىكى كودلار ئىجرا بولىدۇ . ئۇنىڭدىن باشقا بۇ ھادىسىنىڭ KeyAscii دەيدىغان بىر پارامېتىرى بولۇپ ، بېسىلغان كىرگۈزۈلگەن ھەرپ نومۇرىنى يەنى 10 لۇق سىستېما نومۇرىنى بىزگە قايتۇرىدۇ . بۇ پارامېتىرغا قىممەت يوللىغىلى ۋە ئالغىلى بولىدۇ . ئەگەر KeyAscii=0 قىلىپ قىممەت بەرسەم كىرگۈزۈلگەن ھەرپ نومۇرى 0 گە تەڭشەلىدۇ . دە ، تېكىست رامكىسىنىڭ بېسىلغان ھەرپنى چىقىرىش ئىقتىدارىنى چەكلەشكەن بولىمىز . شۇڭا مۇشۇ پارامېتىردىن پايدىلىنىپلا كىرگۈزۈلگەن If جۈملىسى ياكى Select جۈملىسى ئارقىلىق ھۆكۈم قىلىپ ، TextBox نىڭ SelText نى تەڭشەشكە مەقسەدكە يەتكەن بولىمەن!

باشلاش:

ئالدى بىلەن VisualBasic6.0 نى قوزغىتىپ تىزىملىك ئىچىدىن 工程 دېگەن تۈردىن 部件 دېگەن تۈرنى تاللايمىز ، تۆۋەندىكىدەك:

تاللىۋالغاندىن كېيىن كېيىن ئىسمى 部件 دېگەن كۆزنەك كۆرۈنىدۇ ، بىز ئۇ كۆزنەك ئىچىدىن Microsoft Forms 2.0 Object Library نى تاللايمىز ۋە جەزىملەشتۈرىمىز ، رەسمى تۆۋەندىكىدەك:

جەزىملەشتۈرگەندىن كېيىن قورال ئىستونىمدا بىرقانچە ئوبىيكتلار يېڭىدىن قوشىلىدۇ ، رەسمى تۆۋەندىكىچە:

بۇ ئوبىيكتلار دەل Forms 2.0 دىكى يۇنىكودنى قوللايدىغان ئوبىيكتلار بولۇپ ، قىزىل رەمكىدە ئورالغىنى بولسا بىزگە لازىملىق بولغان يۇنىكود قوللايدىغان تېكىست رامكىسى شۇ . قۇرۇلۇش قۇرۇلۇشى بىلەن بىرلا ۋاقىتتا بىزگە Form1 ئىسمىلىك كۆزىنىكتىن بىرنى ئاپتوماتىك قۇرۇپ بېرىدۇ ، يۇقىرىدىكى قىزىل رەڭگە ئورالغان ئوبىيكتنى قوش چەكسەك كۆزىنىكتىن ئىچىگە تېكىست رامكىسى قوشىلدۇ .

تېكىست رامكىسى مۇۋەپپەقىيەتلىك قوشۇلغاندىن كېيىن بىز Form بىلەن TextBox نىڭ خاسلىقلىرىنى تۆۋەندىكى كۆرسەتمە بويىچە تەڭشەيمىز:

```
Code:
Form1
Caption="维文输入域"
BorderStyle=4
Width=5715
Height=975

TextBox1
Font=Ukij Tuz tom , 小五
TextAlign=3
Width=5415
Height=375
```

بۇ تەڭشەلمىلەر نورمال تەڭشىلىپ بولغاندىن كېيىن ، كود يېزىش رايونىغا كىرىپ ، ئەڭ ئۈستىدىكى ئورۇنغا بىردانە ئومومىي ئۆزگەرگۈچى مىقدار ئىشلىتىمىز . (全局变量) ئىسمىنى imu ، تۇرنى Boolean قىلىمىز . بۇنى ئىشلىتىشتىن مەقسەت ، ئۇيغۇرچە ئېنىقلىغۇچە ھالەتتە ئۆزگەرتىش ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن ، بەلگە رولىنى ئوينىتىش . بۇ ئەركىن ئۆزگەرگۈچى بېكىتىلىپ بولغاندىن كېيىن ، كود يازىدىغان ئورۇننىڭ ئۈستىدىن ئوبىيكت تۈرىدىن TextBox1 نى تاللايمىز ۋە ھادىسىسىگە KeyPress ھادىسىسىنى تاللايمىز ، رەسمى تۆۋەندىكىدەك:

تاللانغاندىن كېيىن KeyPress ھادىسىسىنىڭ ئىچىگە تۆۋەندىكى كودلارنى يازىمەن:

```
Code:
Dim Kc As Integer 'پۈتۈن سان تىپىدا
قېلىۋالمىدى بۇ مىقدارنى كونۇپكا ھەرپ نومۇرىغا تەڭ KeyAscii = Kc
ئەگەر Ctrl+K بېسىلسا ئۇيغۇرچە ئېنىقلىغۇچە ئالماشتۇر كىلىمىسى Exit Sub ' IF Kc = 11 Then imu = Not imu:
بولسا تۆۋەندىكى كودلار ئىجرا بولىدۇ ئەگەر ئۇيغۇرچە ھالەت ' IF imu = True Then Exit Sub
```

Select Case Kc

Case 47: Kc = 1574 / نومۇرنى كۆرسىتىمەن كونۇپكىسى بېسىلغا "۵" ھەرپىنىڭ 10 لۇق سىستېمىغا

Case 63: Kc = 1567

Case 44: Kc = 1548

Case 109, 77: Kc = 1605

Case 110, 78: Kc = 1606

Case 98, 66: Kc = 1576

Case 118, 86: Kc = 1736

Case 99, 67: Kc = 1594

Case 120, 88: Kc = 1588

Case 122, 90: Kc = 1586

Case 97, 65: Kc = 1726

Case 115, 83: Kc = 1587

Case 100: Kc = 1583

Case 68: Kc = 1688

Case 102: Kc = 1575

Case 70: Kc = 1601

Case 103: Kc = 1749

Case 71: Kc = 1711

Case 104: Kc = 1609

Case 72: Kc = 1582

Case 106: Kc = 1602

Case 74: Kc = 1580

Case 107: Kc = 1603

Case 75: Kc = 1734

Case 108, 76: Kc = 1604

Case 59: Kc = 1563

Case 113, 81: Kc = 1670

Case 119, 87: Kc = 1739

Case 101, 69: Kc = 1744

Case 114, 82: Kc = 1585

Case 116, 84: Kc = 1578

Case 121, 89: Kc = 1610

Case 117, 85: Kc = 1735

Case 105, 73: Kc = 1709

Case 111, 79: Kc = 1608

Case 112, 80: Kc = 1662

Case Else: Kc = 0

End Select

IF Kc <> 0 THEN ' قالسا ئەگەر مەن بىرتەرەپ قىلغان ھەرپلەر بولۇپ

KeyAscii = 0 ' چەكلەيمەن كونۇپكىنىڭ بېسىلىشىنى

Me.TextBox1.SelText = ChrW(Kc) ' ھەرپكە تەڭشەيمەن تېكىست رامكىسىنىڭ قىممىتىنى بىرتەرەپ قىلىنغان

End If

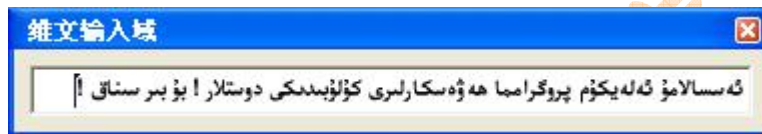
مۇبارەك بولسۇن ، مۇشۇنچىلىكلاكودلار پەقەت سىزنىڭ ئۇيغۇرچە كىرگۈزۈش جەريانىڭىزنى ھەل قىلىپ بېرىدۇ . تولۇق كودى تۆۋەندىكىدەك:

Code:

```
Dim imu As Boolean
Private Sub TextBox1_KeyPress(KeyAscii As MSForms.ReturnInteger)
Dim Kc As Integer
Kc = KeyAscii
iF Kc = 11 Then imu = Not imu: Exit Sub
iF imu = True Then Exit Sub
Select Case Kc
Case 47: Kc = 1574
Case 63: Kc = 1567
Case 44: Kc = 1548
Case 109, 77: Kc = 1605
Case 110, 78: Kc = 1606
Case 98, 66: Kc = 1576
Case 118, 86: Kc = 1736
Case 99, 67: Kc = 1594
Case 120, 88: Kc = 1588
Case 122, 90: Kc = 1586
Case 97, 65: Kc = 1726
Case 115, 83: Kc = 1587
Case 100: Kc = 1583
Case 68: Kc = 1688
Case 102: Kc = 1575
Case 70: Kc = 1601
Case 103: Kc = 1749
Case 71: Kc = 1711
Case 104: Kc = 1609
Case 72: Kc = 1582
Case 106: Kc = 1602
Case 74: Kc = 1580
Case 107: Kc = 1603
Case 75: Kc = 1734
Case 108, 76: Kc = 1604
Case 59: Kc = 1563
Case 113, 81: Kc = 1670
Case 119, 87: Kc = 1739
Case 101, 69: Kc = 1744
Case 114, 82: Kc = 1585
Case 116, 84: Kc = 1578
Case 121, 89: Kc = 1610
Case 117, 85: Kc = 1735
Case 105, 73: Kc = 1709
```

```
Case 111, 79: Kc = 1608
Case 112, 80: Kc = 1662
Case Else: Kc = 0
End Select
IF Kc <> 0 Then
KeyAscii = 0
Me.TextBox1.SetText = ChrW(Kc)
End If
End Sub
```

نەتىجىدە ، بىر پروگرامما مۇۋەپپەقىيەتلىك پۈتۈپ چىققان بولىدۇ ، ئۇنۇمى تۆۋەندىكى رەسىمدىكىدەك:

=====
 كۆرسەتمە كودنى چۈشۈرۈش ئادرىسى : [code.rar](http://www.xjprgf.com/upfiles/20061101/input/code.rar) (<http://www.xjprgf.com/upfiles/20061101/input/code.rar>)
 ماقالە ئەسلى ئادرىسى: <http://www.xjprgf.com/bbs/ShowPost.asp?ThreadID=68>
 قانداق چۈشەنمىگەن يەرلىرىڭىز بولسا ئۈستىدىكى ئادرېستىكى مۇنبەردە سورىغايسىز.

ASP دىكى مۇھىم بولغان ھېسابلاش ئۇسۇللىرى ھەققىدە...

ئەسسالام ھۆرمەتلىك دوستلار:

ھېسابلاش ئۇسۇلى (算法) بۇ ئاتالغۇ پروگرامما تۈزۈۋاتقان ھەربىر كىشىگە تونۇش ... شەخسەن ئۆزۈمنى مىسال قىلىپ ئېيتسام ، مەن ASP بىلەن خېلى كۆپ يىللار ھەپلىشىپ نۇرغۇنلىغان تەجرىبە ساۋاقلارنى يەكۈنلىدىم ~ مانجا چوڭقۇر تەسىر قىلغىنى ھېسابلاش ئۇسۇلى بولدى ! پروگراممىدا ھېسابلاش ئۇسۇلىنىڭ قانداق بولۇشى ، شۇ پروگراممىنىڭ سۈپىتىنى باھالايدىغان بىر دىن بىر ئۆلچەم دېسە ئېغىر كەتمەيدۇ ~ ئادەتتە ASP مۇھىتىدا پروگرامما يازغىنىمىزدا %99 ئەھۋالدا adodb كونترولنى ئىشلىتىپ سانداننى ئوقۇش يېزىشنى ئەمەلگە ئاشۇرىمىز ~ ھېس قىلىشىمىزچە adodb نى ئىشلىتىدىغان ئۇسۇل خېلى كۆپ ... تۆۋەندىكى كودقا قاراڭ:

```
Code:
<%
set conn=server.createobject("adodb.connection")
.....
.....
.....
conn.close
set conn=nothing
%>
```

قارايدىغان بولساق يۇقىرقى پروگراممىنىڭ ئاستىدا **set conn=nothing** دېگەن جۈملە تۇرىدۇ . تەجرىبە قىلىپ كۆرسىتىش بىلىشىمىزكى بۇ جۈملە قوشۇلمىسىمۇ قوشۇلمىسىمۇ بولىدۇ ~ پروگراممىغا نىسبەتەن ھېچقانداق ئەكس تەسىرنىڭ بولمىغانلىقىنى بايقايسىز ~ لېكىن بۇ جۈملە بىۋاسىتە بېكەت پروگراممىمىزنىڭ ئابونت سانغا تەسىر كۆرسىتىدىغان ئەڭ مۇھىم ئامىل ئىكەنلىكىنى بىلەمسىز ؟ ھاھھا ، راست ، يۇقىرقى بىر بۆلەك جۈملە قوشۇلمىسىمۇ قوشۇلمىسىمۇ ھېچقانداق ئۆزگىرىش بولمىغىنى بىلەن ھەقىقەتەن بىرلا ۋاقىتتا تورغا چىقىۋاتقان ئابونتقا نىسبەتەن ، سان چەكلىمىسىنى كېمەيتىدۇ . بۇنېمە دېگەن گەپ ؟

بەزىدە ھېس قىلىمىز ، مەلۇم توربەتنى ئاچقىنىمىزدا بۇ بەتتە خاتالىق كۆرۈلۈپ بەت ئېچىلمايدۇ ~ لېكىن 1 ~ 2 مىنۇتتىن كېيىن كىرىشىمىز نورمال ، بۇنېمە ئىش ؟ بۇ شۇنى چۈشەندۈرىدۇكى ، مۇلازىمىتىمىزنىڭ يۈكى سىزگە بېرىلگەن چەكتىن ئېشىپ كەتكەن ، ھالسىزلىغان مۇلازىمىتىر ئامالسىزلىقتىن سىزگە ئەشۇ ئۇچۇرنى چىقىرىپ ماڭا ئىچىمىز ئاغرىسۇن دېمەكچى بولىدۇ ~ خوش ، ئۇنداق بولسا بىز مۇلازىمىتىمىزنىڭ ئىچكى قىسمىغا كىرىپ كۆرىدىغان بولساق ، ھەرقېتىم **conn** دېگەن مىقدار ئېنىقلانغاندا مۇلازىمىتىمىزدا بىردىن ئىچكى ساقلىغۇچ بوشلۇقى ئاجرىتىلىدۇ ، قانچە ئابونت كىرسە شۇنچىسى ئاجرىتىلىدۇ ، يۇقىرقى جۈملىدىن يەنى **set conn=nothing** بۇ جۈملىنى پروگرامما ئىجرا قىلسا ئىچكى ساقلىغۇچىن ئېلىنغان بوشلۇق قويۇپ بېرىلىدۇ ، بۇنداق بولغاندا كېلەركى قېتىم كىرگەن بىرىگە بوشلۇق تەمىنلىنىدۇ ، بۇنداق بولغاندا ئادەم سانغا بولغان چەك تەبىئىيلا ئازىيىدۇ ~ دېمەك ، **set conn=nothing** جۈملىسىنىڭ رولى ئىشلىتىلگەن مىقدارنى ئىچكى ساقلىغۇچتىن ئازاد قىلىشتىن ئىبارەت . شۇڭا بۇ جۈملە مۇھىم بولغاندىمۇ ناھايىتى مۇھىم ، مۇنداقچە ئېيتقاندا : بۇ جۈملىمىزنىڭ قوشقان مەلۇم بىر بەتتە 150 ئادەم ئۇچۇر كۆرىۋاتقان بولسا ، بۇ جۈملىنى قوشمىغان بەتتە 100 ئادەم ئۇچۇر كۆرەلەشى ناتايىن !

ئەمدى تۆۋەندىكى كودقا قاراپ باقايلى ~

Code:

```

1.
<%
Do While Not Rs.EOF
response.write(rs("xxx"))
....
rs.movenext
Wend
%>

2.
<%
for i=1 to rs.recordcount
response.write(rs("xxx"))
....
rs.movenext
next
%>

```

دېققەت قىلىپ قارايدىغان بولسا يۇقىرىدا 2 كود بار ، ھەر ئىككىسى **RecordSet** تىن ساندىكى **xxx** قۇرنىڭ مەزمۇنىنى چىقىرىدۇ . ئىككىلىسىنىڭ ئوخشاشىدىغىنى ئاخىرقى نەتىجە ، ئوخشاشمايدىغىنى بۇ ئۇنۇم ھاسىل بولۇشنىڭ تېز ئاستىلىقى ۋە مۇلازىمىتىمىزغا بولغان بېسىمى !

خوش ، ئۇنداق بولسا يەنە تەھلىل قىلىپ كۆرىدىغان بولسا ، بۇ ئىككى كودنىڭ ئوخشاشمايدىغان پەرقى ، ساندىكى رېكوردنىڭ سانى قانچە شۇنچە ئېنىق بولىدۇ . يەنى بىرىنچى كودتا **While** جۈملىسى بىلەن 2 كودتا **for** جۈملىسى بىلەن بۇ ۋەزىپە ئورۇندالدى ! ئەگەر ساندا 100 رېكورد بولسا 1 - ئۇسۇلدا **Rs** نىڭ تاماملانغان تاماملانمىغانلىقىنى 100 قېتىم تەكشۈرىدۇ ! 2 - كودتا بولسا بارلىق رېكورد سانى بىر قېتىملا ئېلىنىدۇ . ۋە ئايانما جۈملە بىلەن ئايلىنىدۇ **For** . جۈملىسىنىڭ ئىچىدىكى **i** نىڭ قىممىتىنىڭ چوڭ كىچىكلىكىنى سېلىشتۇرۇش ئۈچۈن كەتكەن ۋاقىت ھامىنى سىرتقى پروگراممىدىكى **Rs** نىڭ رېكودىغا ھۆكۈم قىلغان ۋاقىتتىن كىچىك بولىدۇ . بۇنداق بولغاندا 1 - سىل ئۇسۇلدا يېزىلغان توربەتنى 100 ئادەم بىرلا ۋاقىتتا ئاران كۆرەلسە 2 - توربەتنى بىرلا

ۋاقىتتا 150 بىمالال كۆرەلەيدۇ دېگەن گەپ . دېمەك پەرق مۇشۇ يەردە چىقتى~!
دېمەك 1 خىل ئۇنۇمنى 100 خىل ئۇسۇل بىلەن چىقارغىلى بولىدۇ ، بۇ 100 خىل ئۇسۇل ئىچىدە قايسىسى ئەڭ تېز ، بىزنىڭ ئېھتىياجىمىزنى قاندۇرسا دەل ئەشۇ ئۇسۇل ئەڭ ياشى بولغان ھېسابلاش ئۇسۇلى بولىدۇ!

.....
ئەيتاۋۇر مېنىڭ تەجرىبەمگە ئاساسەن ھېس قىلغانلىرىم مۇشۇنچىلىك ، قالغىنىنى باشقا دوستلار بىرلىكتە مۇنازىرلەشسەك ! دوستلارنىڭ مۇنازىرىگە قاتنىشىشنى قارشى ئالمەن~!

مۇنبەردىكى ئادرېسى : <http://www.xjprgf.com/bbs/ShowPost.asp?ThreadID=119>
كىرىپ بىللە مۇلاھىزە قىلىشىڭىزنى ئۈمىت قىلىمىز.

C تىلىدا بۇلۇڭنىڭ سىنۇسىنى تېپىش

C تىلى ئارقىلىق ماتېماتىكىلىق مەسىلىلەرنى تامامەن ھەل قىلغىلى بولىدىغانلىقىنى بىلىمىز.ئۇنداقتا بىز تۆۋەندە C ئارقىلىق بۇلۇڭنىڭ سىنۇسىنى تېپىش كودىنى كۆرۈپ باقايلى.بۇنىڭدىن كېيىن C تىلى توغرىسىدىكى مۇھىم نۇقتىلار ۋە ئۇلگىلىك مىساللار داۋاملىق يوللىنىدۇ.يېقىندىن نەزەر سالغايىسىزلەر.

```
Code:
#include

#include

main()

{

double x,s;

printf("input number:\n");

scanf("%lf",&x);

s=sin(x);

printf("sine of %lf is %lf\n",x,s);

}
```

سىنۇس،كوسىنۇس قاتارلىق فۇنكسىيىلەرنى math.h ھۆججىتى تەمىنلىگەن.شۇڭا باش ھۆججەتكە مۇشۇ ھۆججەتنى كۆرسىتىمىز.بۇلۇڭنىڭ sin,cos,tan,ctg قىممىتىنى تاپماقچى بولساق يۇقارقى مىسالنىڭ sin نى ئۆزگەرتىپ تاپساقلا بولىدۇ.xنىڭ قىممىتىگە ياي ئۇزۇنلۇقى كىرگۈزۈمىز.

سوئال - جاۋابىلار

VB دىن سوئال جاۋابىلار

1. مەن ئادەتتە مەلۇم پروگرامما يېزىۋېتىپ ، بىر قۇر توشۇپ كەتسە قانداق قىلىپ كېيىنكى قۇرغا يۆتكەيمەن ؟

جاۋاب : يېزىۋاتقان جۈملىنىڭ كەينىگە - بەلگىسىنى قويۇپلا ، قۇر يۆتكەپ ، كېيىنكى قۇرغا ئۇلاشتۇرۇپ يېزىۋەرسىڭىز بولىدۇ ، مەسلەن تۆۋەندىكى جۈملىنى :

Code:

Sub PicMove()

Frm.Picture2.Left = Frm.Picture1.Left + 583

End Sub

تۆۋەندىكىدەك يېزىشقا بولىدۇ :

Code:

Sub PicMove()

Frm.Picture2.Left = Frm.Picture1.Left + _

583

End Sub

2. مەلۇم كونترولغا ، مەسلەن كۆزنەكنىڭ Picture ياكى PictureBox نىڭ Picture قىممىتىگە رەسىم قوشقاندىن كېيىن ، قانداق قىلىپ ئەشۇ رەسىمنى يۇيىۋېتىمەن ؟

جاۋاب : رەسىم قوشقان كونترولنى مائۇس بىلەن تاللايسىز ، ئاندىن كېيىن ئۇنىڭ Picture خاسلىقىنى مائۇس بىلەن تاللاپ ، كونۇپكا تاختىسىدىن Delete كونۇپكىسىنى باسقۇچىڭىز بولىدۇ.

3. پروگرامما يېزىش جەريانىدا كودنىڭ يانلىرىغا قانداق قىلىپ ئىزاھ سۆزلەرنى قوشۇپ قويىمەن ؟

جاۋاب : پروگرامما كۆزىڭىزدە بەلگىسىنىڭ كەينىدىكى بارلىق سۆز جۈملىلەر ئىزاھات بولىدۇ ، پروگراممىدا ئىجرا بولمايدۇ . تاكى يېڭى قۇرغا چۈشكەچە . مەسلەن :

Code:

Dim san As Integer ' بۇ جۈملە ئىجرا بولمايدۇ پۈتۈن سان ھالىتىدە ئىشلىتىلىدۇ ،

San=20 ' بۇمۇ ئىزاھات ، ئىجرا بولمايدۇ

4. مەلۇم كونترولغا ، مەسلەن بىردانە Label غا مائۇسنى ئەلگەندە كۆرسەتمە ئۇچۇرنى قانداق چىقىرىمەن ؟

جاۋاب : سىز پەقەت ئەشۇ كونترولنىڭ ToolTipText دېگەن خاسلىقىنىڭ قىممىتىنى ئۆزىڭىز كۆرۈنمەكچى بولغان ئۇچۇرنىڭ مەزمۇنىغا تەڭشەپ قويىسىڭىز ، پروگرامما ئىجرا بولغاندا ، مائۇس ئەشۇ كونترولنىڭ ئۈستىگە كەلگەندە سىز يازغان ئۇچۇر كۆرسەتمە ئۇچۇر بولۇپ كۆرۈنىدۇ.

5. پروگرامما تۇرىۋاتقان مۇندەرىجىسىنى قانداق بىلىمەن ؟

جاۋاب : پروگرامما قانداق ئورۇندا بولىشىدىن قەتئىي نەزەر App ئوبىيكتىنىڭ Path خاسلىقىدىن پايدىلىنىپ پروگراممىڭىز تۇرىۋاتقان مۇندەرىجىنىڭ ئادرېسىنى ئالسىز . مەسلەن :

Code:

Private Sub Command1_Click()

MsgBox (App.Path)**End Sub****6. پروگراممدا مائۇسنىڭ سىن بەلگىسىنى قانداق ئۆزگەرتىمەن ؟**

جاۋاب : مائۇسنىڭ تۈرىنى يەنى **MousePointer** تۈرىنىڭ بىرقانچە قىممىتى بولۇپ ، بۇنىڭ ئىچىدە 99 بولسا ئۆزى بەلگىلىگەن قىممەتنى كۆرسىتىدۇ ، مائۇسنىڭ سىن بەلگىسى بولسا كېڭەيتىلگەن نامى ***.ico** ياكى ***.cur** قاتارلىق ھۆججەتلەر بولۇپ ، مۇشۇ ھۆججەتلەر بىلەن مائۇس شەكلىنى ئۆزگەرتىمىز ، مەسلەن :

Code:**Private Sub Form_Load()**

```
Me.MouseIcon = LoadPicture("C:\abc.ico")
```

```
Me.MousePointer = 99
```

End Sub**7. ئەگەر پروگراممدا خاتالىق كۆرۈلسە پروگرامما توختاپ قالماي ، نورمال ھالەتتە قانداق قىلىپ خاتالىق ئۇچۇرغا ئېرىشىمەن ؟**

جاۋاب **On Error Resume Next** : جۈملىسىنى ئىشلىتىش كېرەك . ھەربىر قۇر پروگراممىنىڭ ئالدىغا مۇشۇ جۈملىنى يېزىش ئارقىلىق ، كېيىنكى قۇرلاردىكى پروگراممدا خاتالىق كۆرۈلسە ، خاتالىق ئۇچۇرغا پروگرامما ئۆزىدە تۇرۇپ ئېرىشىشكە بولىدۇ . مەسلەن :

Code:**Private Sub Form_Load()**

```
On Error Resume Next
```

```
Dim aaa As String
```

```
aaa = "abc"
```

```
MsgBox Mid(aaa, -1, b)
```

```
If Err Then
```

```
MsgBox Err.Description
```

```
Err.Clear
```

```
End If
```

End Sub**8. قانداق قىلىپ پروگراممدا تۇرۇپ ، ئىشلەتكۈچىنىڭ پروگرامما قوزغالغان ھالىتىدە قايسى كونۇپكىنى باسقانلىقىنى بىلىمەن ؟**

جاۋاب : بۇنىڭ ئۈچۈن **Form** نىڭ **KeyPress** ھادىسىسىدىن پايدىلىنىش كېرەك **KeyPress** . ھادىسىسى ئىچىدە **KeyAscii** دېگەن پارامېتىر بولۇپ ، ھەرقېتىم كونۇپكا بېسىلغاندا ، بېسىلغان كونۇپكا ھەرپىنىڭ **Ascii** كودىنى قايتۇرىدۇ . مەسلەن :

Code:**Private Sub Command1_KeyPress(KeyAscii As Integer)**

```
Me.Caption = ChrW(KeyAscii)
```

End Sub**9. مەن ياسىغان يۇمشاق دېتالنى قانداق قىلىپ كومپيۇتېرنىڭ ئوتتۇرىسىدا كۆرسىتىمەن ؟**

جاۋاب **Form** : نىڭ **StartPosition** دېگەن خاسلىقى بولۇپ ، قىممىتىنى 2 گە توغۇرلاپ قويىسىزلا بولىدۇ ...

10. نۇرغۇن پروگراممىلاردا تېكىست رامكىسىنى بىر قېتىم چەكسىلا ، ئىچىدىكى مەزمۇننىڭ ھەممىسى تاللىنىدىكەن ، بۇنى قانداق

قىلىمەن ؟

جاۋاب : تېكىست رامكىسىنىڭ **GotFocus** ھادىسىسىدىن پايدىلىنىمىز ، مەسلەن :

Code:

```
Private Sub Text1_GotFocus()
    Text1.SelStart = 0
    Text1.SelLength = Len(Text1.Text)
End Sub
```

VB نى يېڭى تۆگەنگۈچلەر ئۈچۈن 11 ساۋات

ئاپتورى: تاھىر (tayir)

ەكسىتتىكى مەزمۇنى كېسىپ چاپلاش

Code:

```
Clipboard.SetText Text1.Text '复制 Text1.Text
Text2.Text = Clipboard.GetText '剪贴到 Text2.Text
```

پەقەت سانلار ۋە چېكىتىنلا كىرگۈزۈش

Code:

```
If (KeyAscii < Asc("0") And KeyAscii <> Asc(".")) And KeyAscii <> vbKeyBack Or KeyAscii >
Asc("9") Then KeyAscii = 0
```

تېكىستكە نۇر بەلگىسىنى يۆتكەش ، تېكىستتىكى ھەممە مەزمۇنى تاللاش

Code:

```
Text1.SetFocus
Text1.SelStart = 0
Text1.SelLength = Len(Text1)
```

قۇر ئالماشتۇرۇش

Code:

```
text1.text="123" & vbCrLf & "456"
```

ۋاقتىنى سانغا ساننى ۋاقتقا ئالماشتۇرۇش

Code:

```
Private Sub Command1_Click()
```

```
Text1.Text = AlmaxDate(Label1.Caption)
```

```
End Sub
```

```
Private Sub Command2_Click()
```

```
Text2.Text = AsliDate(Text1.Text)
```

```
End Sub
```

```
Private Sub Form_Load()
```

```
Label1.Caption = Date
```

```
End Sub
```

```
Public Function AlmaxDate(Si As String)
```

```
Si = Format(Si, "yyyy-mm-dd")
```

```
Dim i, i1, i2 As String
```

```
AlmaxDate = Left(Si, 4) & Mid(Si, 6, 2) & Right(Si, 2)
```

```
End Function
```

```
Public Function AsliDate(Si As String)
```

```
AsliDate = Mid(Si, 1, 4) & "-" & Mid(Si, 5, 2) & "-" & Mid(Si, 7, 2)
```

```
End Function
```

يۆتكەش

Form ، رەسىم رامكىسى قاتارلىق كونتروللارغا بولمۇپرىدۇ

Code:

```
Dim StartMove As Boolean
```

```
Dim firstX, firstY
```

```
Private Sub Form_MouseDown(Button As Integer, Shift As Integer, X As Single, Y As Single)
```

```
firstX = X
```

```
firstY = Y
```

```
StartMove = True
```

```
End Sub
```

```
Private Sub Form_MouseMove(Button As Integer, Shift As Integer, X As Single, Y As Single)
```

```
If StartMove Then
```

```
Me.Left = Me.Left + (X - firstX)
```

```
Me.Top = Me.Top + (Y - firstY)
```

```
End If
```

End Sub

Private Sub Form_MouseUp(Button As Integer, Shift As Integer, X As Single, Y As Single)

StartMove = False

End Sub

خاتالىق جۇملىسى ، يازغان كودلارنى 1- قۇرنى ئىستىدىكى ئورۇنغا قۇشۇڭ . پايدىسى سېستىمىدا خاتالىق چىقسا تاقىلىپ قالمايدۇ

Code:

On Error GoTo loaderror

Exit Sub

loaderror:

MsgBox Err.Description

ئونلۇق كەسىر چېكىتىدىن كېيىنكى قىممەتنى ئېلىش

Code:

Text1.Text = Format(Text1.Text, "###0.00")

Text1.Text = .022 返回 0.02

ئىجرا ھۆججىتى مۇندەرىجىسىدىكى رەسىمنى كۆرسىتىش (سېستىمىنى قاچىلىغاندىن كېيىن رەسىمنى تاپالماي خاتالىق چىقمايدۇ)

Picture غا ئالماشتۇرۇپ ئىشلەتسىڭىزمۇ بولىدۇ.

Code:

Image1.Picture = LoadPicture(App.Path & ("1.jpg"))

MsgBox نىڭ ئۇچۇر كۆزىكىنى خالىغانچە بېكىتىش

64 كە ، 16، 32، 48، 64 قاتارلىق قىممەتلەرنى بېرىڭ ،

+نى باشقاندىن كېيىن vbOKCancel نى تۈرلىرى چىقىدۇ vbOKOnly ، . VbYesNo. VbYesNoCancel

"NO" بولسا سىتوندىكى مەزمۇنى كۆرسىتىدۇ

"ok" بولسا ئۇچۇر مەزمۇنىنى كۆرسىتىدۇ.

Code:

MsgBox "ok", 64 + vbOKCancel, "NO"

InputBox نىڭ قىممىتى

Code:

Dim aStr As String

aStr = InputBox("请输入你的性别", "输入性别", "男")

مۇنبەردىكى ئادرېسى : <http://www.xjprgf.com/bbs/ShowPost.asp?ThreadID=154>

تور ۋە رسخانىسى

C تىلىنى ئۈنۈملۈك ئۆگىنىش توغرىسىدا

ئاپتورى: غەنى ئابلا

بىرىنچى، "C تىلىنى مۇكەممەل ئۆگەنمىسەم بولمايدۇ" دېگەن ئىدىيىدە بولۇش ئۇنى ياخشى ئۆگىنىشنىڭ بىرىنچى شەرتى C نى مۇكەممەل بىلىش كومپيۇتېر ۋە ئۇنىڭغا مۇناسىۋەتلىك كەسىپلەردە مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشنىڭ ئاچقۇچى. ئۈنۈمنىڭ يۇقىرىلىقى ۋە كۆپ خىل شارائىتلارغا ماس كېلىشى بىلەن، C تىلى كومپيۇتېر دۇنياسىنىڭ ئەمەلىيەتتىكى ئۆلچەملىك تىلىغا ئايلانغان. كومپيۇتېر نەزەرىيىلىرى، يېڭى ھېسابلاش ئۇسۇللىرى ۋە يېڭى ئۇچۇر قۇرۇلمىلىرى C تىلى ئارقىلىق ئىپادە قىلىنىدۇ. تەتقىقاتچىلار ۋە پروگراممىرلار پىكىر ئالماشتۇرغاندا C تىلىنىڭ پىرىنسىپلىرى بىلەن پىكىرلىرىنى بايان قىلىشىدۇ. ھەتتا "يېڭى زامان" دا پەيدا بولغان ۋە پەيدا بولۇۋاتقان تىللار (Java, C++, Python, PHP, VB, C#....) نى ئۆگىتىدىغان كىتابلارمۇ C تىلىدىن مەسلىھەت ئالغان ئۇقۇم ۋە ئاتالغۇلارنى ئاساس قىلىپ چۈشەندۈرۈش بېرىدۇ. قاتتىق دېتاللار ئۈچۈن پروگرامما يېزىش، يېڭى كومپيۇتېر ئۈسكۈنىسىنى كومپيۇتېرغا تونۇتۇش، ھەتتا مەشغۇلات سىستېمىسىغا يېڭى ئىقتىدارلارنى قوشۇش كۆپ ھاللاردا C تىلىغا تايىنىدۇ. شۇڭا C تىلىنى بىلىش كومپيۇتېر تەتقىقاتچىلىقى ۋە پروگراممىچىلىقىدا يېتىشىشنىڭ ئاساسى. ئەگەر مۇشۇ كەسىپتە مۇۋەپپەقىيەت قازىنماي دېسەنغىز يېڭى "زامانىۋى" تىللاردىن بىر-ئىككىنى ئاز بىلىشىڭىز مەيلىكى، ئەمما C تىلىنى بىلمەي قالماڭ.

ئىككىنچى، ياخشى كىتاب سېتىۋېلىڭ. كىتابنىڭ ئىخچام، لېكىن ئادەتتىكى چۈشىنىشلىك راۋان تىل بىلەن يېزىلىشى ناھايىتى مۇھىم. C تىلىنى ئۆگىنىش ئوتتۇرا مەكتەپنىڭ ماتېماتىكىسىنى ئۆگىنىشكە قارىغاندا كۆپ ئاسان. لېكىن كومپيۇتېر كىتابلىرى كۆپىنچە ئىنگلىزچە مودا بولۇۋاتقان كىتابلاردىن خەنزۇچىغا (ئاندىن ئۇيغۇرچىغا) ئانچە-مۇنچە پەردازلىنىپ تەرجىمە قىلىنىدۇ. بۇ جەرياندا كىتابنىڭ تىلى تازا چۈشىنىشلىك راۋان بولماي قالىدۇ. بەزى كىتابلار بىر چالغىدا بىر نەرسەنى چەتلىك پاختەكى سوقماقچى بولۇپ ھەددىدىن زىيادە كۆپ مەزمۇنلارنى تەمىنلەيدۇ. بۇلارنىڭ ھەممىسى ئۈنۈملۈك ئۆگىنىشكە توسالغۇ بولىدىغان ئامىللار. مەن ھازىر ۋەتەندە قانداق كىتابلارنىڭ C تىلى دەرسلىكى بولۇۋاتقانلىقىنى بىلمەيمەن (ئەگەر بىلگەن بولسام چوقۇم ئۆزۈم بىلىدىغان كىتابلاردىن بىر-ئىككىسىگە ئۆز باھايىمنى بېرىپ باقاتتىم). سىز بەلكىم بىرنەچچە ئوقۇتقۇچىدىن C تىلىدىكى ياخشى كىتابلارنى بىلىدىغان بىلمەيدىغانلىقىنى سوراپ بېقىڭ. مەن ئۇرۇمچىدىكى چېغىمدا C تىلىدىن دەرس ئۆتكەندە ھېچكىم مەندىن ئۇنداق گەپلەرنى سورىمايتتى (ئۆزۈم ئۇنداق سوئال سوراشنى ئويلاپ باقمىغان). لېكىن مەن ئۇس دە ئوخشاش دەرسنى ئۆتكەندە بىرنەچچە ئوقۇغۇچى مەندىن دەرسلىك كىتابىنى باھالاپ بېقىشىنى، باشقا ياخشى كىتابلار توغرىلىق ئۇچۇر بېرىشىنى سورىغانلىقى ئېسىمدە. دېمىسىمۇ بۇ ھەرگىز غەلەتە سوئال ئەمەسكەن؛ C تىلى كەشىپ بولغىلى 30 يىلدىن ئاشتى، گەرچە ئۆلچەم ۋە گرامماتىكىسىدا چوڭ ئۆزگىرىشلەر بولمىغان بولسىمۇ نەچچە يۈزلەپ كىتابلار يېزىلدى، ھېلىمۇ يېزىلىۋاتىدۇ؛ ھەممىسى ئوخشاش مەزمۇننى ئۆگەتسىمۇ بەزى كىتابلارنىڭ سېتىلىشى باشقا كىتابلارغا قارىغاندا كۆپ، بەزىلىرىنى ئوقۇيدىغان كىشىلەرنىڭ سانى باشقىسىنى ئوقۇيدىغانلارنىڭ سانىدىن كۆپ بولىدۇ. دېمەك، كىتابلار ئارىسىدا پەرقلەر بار دېگەن گەپ.

ئۈچىنچى، ئۆگەنگەن مەزمۇنلارنى چوقۇم ۋاقىتدا قايتا-قايتا مەشق قىلىڭ. كىتابتا ئۆگەنگەننى كومپيۇتېردا سىناڭ. كومپيۇتېردا ئىشلىتىشكەن ۋاقىتىڭىزدىمۇ خىيالغىزدا ئەمەلىي مەسىلىلەرنى C تىلى ئارقىلىق يېشىڭ. مەزمۇننى چۈشىنىش بىر گەپ، ئۇنى ئۈنۈملۈك ئىشلىتىش يەنە گەپ. بىر قورالنى كۆپ ئىشلەتكەندىلا ئاندىن ئۇنىڭغا پىششىق بولغىلى بولىدۇ. ھەممە ئادەم پۇتى بىلەن توپ تېپىشنى، قولى بىلەن مۇش تېپىشنى بىلىدۇ. پۇتبولچىلار ۋە بوكسىيورلار مەشق ئارقىلىقلا باشقىلاردىن پەرقلىق بولالايدۇ (ئەلۋەتتە باشقا ئامىللارمۇ بار، لېكىن مەشق ھەقىقەتەن ئەڭ مۇھىم). بۇ گەپنى مۇئەللىمىڭىزنىڭمۇ دېگىنى بىلىمەن. لېكىن بۇ "قورالنى ئىشلىتىپ كۆپرەك ئەمەلىي مەسىلىلەرنى يېشىش" نى ئېغىزدا دېيىش ئاسان، لېكىن قىلماق ئۈچۈن كۆپرەك تىرىشىش كېرەك. مەن C تىلى ئۆگەنگەن ۋاقىتىمدا، يولدا كېتىپ بېرىپمۇ مەسىلىلەرنى كە دا ئىپادىلەشكە تىرىشاتتىم. مەسىلەن، "قاۋۇ بىنانىڭ ھەجىمىنى ھېسابلايدىغان پروگرامما قانداق بولىدۇ؟"؛ "سائەتنىڭ 3 تىلىنىڭ مېڭىشىنى قانداق ئىپادىلەيمەن؟"؛ "ھىجرىيە بىلەن مىلادىيەنى ئالماشتۇرىدىغان پروگرامما قانداق بولىدۇ؟"؛ "ئۇيغۇرچە خەتنى قانداق چىقىرىدىغاندۇ؟" C. "تىلىنى ئۆگىنىشكە باشلاپ 3 ھەپتىدىن

ئۆزۈم ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان ھېسابلىق تېپىشماق "توخۇ توشقان 48، پۇتلىرى 108؛ توخۇ قانچە؟، توشقان قانچە؟" نى ئاپتوبۇستا كېتىپ بېرىپ تۇرگەن. قايتىپ كېلىپ تۆۋەندىكىگە ئوخشاپ كېتىدىغان پروگرامما بىلەن بۇ ھەل مەسىلىلەرنى يېشىدىغان ئۇنىۋېرسال پروگراممىنى ئەمەلگە ئاشۇرغان ئىدىم.

Code:

```
#include <stdio.h>

int main( int argc, char **argv )
{

int toxu, toshqan;
int toxu_toshqan, putliri;
int taptim =0;

printf("toxu toshqan =");
scanf("%d", &toxu_toshqan );
printf("put-qolliri =");
scanf("%d", &putliri );

toxu =0;
toshqan= toxu_toshqan;

while ( toxu <= toxu_toshqan )
{
if ( ( (toxu + toshqan)==toxu_toshqan ) &&
( ( 2* toxu + 4 * toshqan ) == putliri ) )
{

printf("Jawab: \n");
printf("toxungiz = %d\n", toxu);
printf("toshqiningiz = %d\n", toshqan);
taptim = 1;
}
toxu++;
toshqan = toxu_toshqan - toxu;
}

if( taptim == 0 ) {

printf("xuda toxuning putini 2, toshqanning putini 4 qilib yaratqan. \n");
printf("Tokur toxu, cholaq toshqanlarni ayriwtip, putlarni qayta sanang!!!\n");
```

```

}
return 0;
}

```

تۆتىنچى، باشقىلار يازغان مودېل پروگراممىلارنى ئۆگىنىش. لېكىن ھەر يەنە ھەرپ ياكى قۇرۇمۇ-قۇر كومپيۇتېرغا كۆچۈرمەك. ئەگەر كىتابتىكى بىر پروگراممىنى سىناپ باقمىقى بولسىڭىز، ئالدى بىلەن ئۇنى تولۇق ئوقۇپ چۈشىنىپ بولغاندىن كېيىن ئاندىن كىتابنى يېپىپ قويۇپ ئۆزىڭىز شۇ پروگراممىنى كومپيۇتېرغا قايتا كىرگۈزۈڭ. ئۇنىڭغا يېڭى ئىدىيىلەرنى قوشۇڭ، كېڭەيتىپ بېقىڭ

بەشىنچى، مەنىلىك ۋە قىزىقارلىق تېمىلارنى ئىشلەش ئارقىلىق ئۆزىڭىزنى پروگرامما مەشىق قىلىشقا قىزىقتۇرۇڭ. بىلىمەن، كەچكىچە كىتابتىكى ئىجىر-مىجر مودېل پروگراممىلارنى كومپيۇتېردا قايتا-قايتا سىناش بەك ھەۋەس قىلغۇدەك ئىش ئەمەس. مەن بۇرۇن خىلمۇ-خىل قىزىقارلىق تېمىلارنى تېپىپ ئۆزۈمنى پروگرامما تۈزۈشنى ئۆگىنىشتىكى زېرىكىشتىن خالى قىلغانىدىم. مەسىلەن، ئېكرانغا "مەشرەپ" دېگەن رەسىمنى سىزىپ ئارقا كۆرۈنۈشتە "نازىركوم" مۇزىكىسىنى كومپيۇتېرنىڭ كىچىك كانىيدا ئورۇنلايدىغان پروگرامما بىلەن ساۋاقداشلارنى ھەيران قالدۇرۇش؛ ئۇيغۇرچە ھەرپلەرنى ئېكرانغا چىقىرىش قاتارلىقلار. مەن تۈزگەن CM (كۈنۈپىكا مەشىقى) دەپ ئاتىلىدىغان ئۇيغۇرچە كۈنۈپىكا مەشىق پروگراممىسى مۇشۇلارنىڭ جۈملىسىدندۇر. (پروگراممىنى ۋە ئۇنىڭ ئەسلى كودىنى بۇ يەردىن تاپالايسىز: ياكى <http://www.biliwal.com/yukler/keys.zip> دىن چۈشۈرۈۋالسىڭىز بولىدۇ.

ئۇرۇمچىدە ئېلى غوپۇر ئىسىملىك بىر دوستۇم بولدىغان. ئۇ كومپيۇتېر ئىشلىتىشنى ياخشى بىلگەندىن تاشقىرى ئۇيغۇرچە مەدەنىيەت، تىل، سەنئەت ۋە تارىختىن ياخشى خەۋەردار ئىدى. بولۇپمۇ ماقال-تەمسىللەرنى ئۆز نۆتىسىغا بەكمۇ سىلىق ۋە كېلىشتۈرۈپ قاتالائىتى-دە گەپلىرى يۇمۇرلۇق ۋە قايىل قىلارلىق چىقاتتى. ئۇنىڭ بۇ ئىقتىدارىغا ھەۋەس قىلىپ يۈرگەن كۈنلەردە، ئۇيغۇر تىلىدىكى كومپيۇتېر كۇرسلىرى كۆپەيدى. نۇرغۇن ئوقۇغۇچىلار ئۇيغۇرچە ھەرپلەرنىڭ كۈنۈپىكا تاختىسىغا ئورۇنلاشتۇرۇلۇش ئۆلچىمىنى بىلمەيتتى ياكى بىلىسىمۇ تېز كىرگۈزەلمەيتتى. بۇ ئىككى ئىشنىڭ مېنىڭ خىيالىمدىكى C تىلىنى مەشىق قىلىش مەقسىتى بىلەن بىرلىشىشى CM نى تۈزۈش ئىستىكىنى قوزغىدى. شۇنىڭ بىلەن مەن زېرىكىمەستىن بىرنەچچە ھەپتە C تىلىنى مەشىق قىلىۋالدىم ۋە نۇرغۇن ماقال-تەمسىللەرنى ئۆگىنىۋالدىم. نەتىجىدە CM مەيدانغا كەلدى ۋە بىرنەچچە يىلغىچە ئوقۇغۇچىلار ئۇيغۇرچە ھەرپلەرنى كۈنۈپىكىدىن كىرگۈزۈشنى مەشىق قىلىدىغان قىزىقارلىق قورالغا ئايلاندى (ئەگەر ئەسلى پروگراممىسىغا قاراپ باقسىڭىز مېنىڭ ئۇ چاغدىكى سەۋىيەمنىڭ ئانچە يۇقىرى ئەمەسلىكىنى بايقايسىز!). گەپنىڭ قىسقىسى پروگرامما تۈزۈش مەشىقى ئۆزلۈك ئىش ئەمەس، ئۇنى قىزىقارلىق ئويۇن ۋە مەنىلىك ئەمگەكلەرگە ئايلاندۇرۇش مۇمكىن.

C ئالتىنچى، تىلىنىڭ ئومۇمى ئۇقۇملىرىنى يىغىنچاقلاشقا تىرىشك. سەپسىلىپ قارىسىڭىز ھەرقانداق كومپيۇتېر تىلى بىر قاتار ئاددى گىرامماتىكا قائىدىلىرىدىن تەركىب تاپقان. ئۇنىڭدىكى ئۇقۇملاردىن ئەسكە تۇتۇشقا تېگىشلىكىمۇ بەك كۆپ بولمايدۇ. شۇ گىرامماتىكىغا سىزنىڭ ئىدىيىڭىز (ھېسابلاش ئۇسۇلى)نى قوشسىڭىزلا پروگرامما پەيدا بولىدۇ. ھەر بىر فۇنكسىيىنى ئەستە تۇتۇشنىڭ ھاجىتى يوق. كەلدىكى ئالاھىدە نەرسە - چىنگۈچ (pointer) بىر ئاز مۇرەككەپ، ئۇنىڭغا پىششىق بولۇشقا بىرتاز ۋاقىت كېتىدۇ. لېكىن مېنىڭچە كىتاب ئوقۇش ۋە مەشىق ئارقىلىق ئۇنىڭدىمۇ ياخشى بولۇپ كېتەلەيسىز.

مېنىڭ بۈگۈنچە ئويلىغانلىرىم مۇشۇنچىلىك. مەن ئەنڭ كۈنكەرت فۇنكسىيىلىرى، سىنتاكسىسلىق قائىدىلىرى ۋە چاقىرىپ ئىشلىتىدىغان ئامبارلىرى توغرىسىدا تەپسىلىي توختىلىشنى مۇۋاپىق كۆرمىدىم (يازمىنىڭ بەك ئۇزۇن بولۇپ كېتىشىنى خالىمىدىم). ئەگەر سىز C تىلىنى ئۆگىنىش جەريانىدا بىرە قىيىن مەسىلىگە دۇچ كېلىپ ياردەمگە ئېھتىياجلىق بولسىڭىز، تارتىنماي مەندىن سورىسىڭىز بولىدۇ. C تىلىنى ئۆگىنىش مۇساپىڭىزنىڭ ئۇتۇقلۇق ۋە مول-ھوسۇللۇق بولۇشىغا تىلەكداشمەن. بۇ ماقالە بىلىۋال تور بېكىتىدە بار ئىكەندۇق. C تىلى ئۆگەنگۈچىلەرگە پايدىسى بولسۇن مەقسىتىدە بۇ يەرگە ئۇيغۇر ئەرەب يېزىقىغا ئايلاندۇرۇپ يوللىدىم. C تىلى ئۆگىنىشىڭىز ئۇتۇقلۇق بولغا.

مۇنبەردىكى ئادرېسى: <http://www.xjprgfan.com/bbs/ShowPost.asp?ThreadID=54>

قانداق قىلغاندا بىر ياخشى پروگراممىر بولىشىمىز؟

مەن دائىم توردا ئوخشاپ كېتىدىغان ماقالىلەرنى كۆرىمەن، تۆۋەندە مەن مۇشۇ كۆرگەن ماقالىلەرنى يىغىنچاقلاپ، بىر ئاددىي ماقالە تەييارلاپ، بەزى بىرقەدەر مۇھىمراق، كۆپ قىسىم ئادەملەر قىلالايدىغان زۆرۈر ئامىللارنى ئوتتۇرىغا قويۇپ كۆپچىلىكنىڭ پايدىلىنىشىغا سۇنماقچىمەن.

1) ئۆگىنىشنى ئاساس سېلىشتىن باشلاش كېرەك، ھەرگىزمۇ باشتىلا بەك يۇقىرى ماھارەتكە ئېسىلىۋالماستىن كېرەك.

2) تاپشۇرۇققا نىسبەتەن، بىلمەيدىغان نەرسىگە دۇچ كەلگەندە ئىمكانقەدەر كۆپ تەپەككۈر قىلىش لازىم. ئەگەر ھەقىقەتەن ھەل قىلالايدىغان مەسىلىلەر بولسا، ئاۋۋال بىلىدىغاننى ئىشلەپ، ئاندىن ئالاھىدە قىيىن نۇقتىلارنى تېپىپ چىقىپ، ئۇستىلاردىن مەسلىھەت سوراڭ كېرەك.

3) باشقىلاردىن مەسلىھەت سورىغاندا مەسلىنى ئېنىق دېيىش كېرەك. خاتالىقنى ئەسلىدىكى ھالىتى بويىچە كۆرسىتىش، ھەرگىزمۇ ئۆزىنىڭ چۈشەنچىسى بويىچە يەتكۈزۈۋەتمەسلىك كېرەك.

4) سوئال سورىغاندا ئەڭ ياخشى ۋاكالەت نومۇرىنى قوشۇمچە قىلىش.
5) بىر قېتىم پروگرامما يېزىشنىڭ قېتىم كىتاب كۆرگەندىن ئەلا، قۇربىڭىزنىڭ يېتىشىچە پروگرامما يېزىشقا ئۇرۇنۇپ بېقىڭ.

6) بىر ياخشى پروگرامما يېزىشنىڭ پروگرامما يازغاندىن ئەلا. ئىمكانقەدەر پروگرامما يېزىشىڭىزنى مۇكەممەللەشتۈرۈڭ، ھەرگىزمۇ بېشى بار، ئاخىرى يوق يېڭى پىلانلارنى تۈزۈپ، ئۈزلۈكسىز يېڭىلەڭ.

7) گەرچە يۇقىرى ماھارەت قابىلىيەتنىڭ يۇقىرىلىقىنى ئىپادىلىسىمۇ، لېكىن كۆپ ھاللاردا ھەمكارلىشىشقا زىيىنى بار، ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە ئوخشايدىغان ئاسان ئۇقۇغىلى بولىدىغان پروگرامما يېزىش كېرەك.

8) ياخشى بولغان پروگرامما تۈزۈش ئىستىلىنى يېتىلدۈرۈش كېرەك. پروگرامما تۈزۈشتە ئىمكانقەدەر ئىزاھات بېرىش، پروگراممىنى بىرلا ئوقۇپ چۈشەنگىلى بولىدىغان بولۇش كېرەك، خۇددى ئۆزى ئۆزىنىڭ لوگىكىسىنى چۈشەندۈرۈۋاتقانغا ئوخشاش.

9) مول تەسەۋۋۇر قىلىش كۈچىگە ئىگە بولۇش. ھەرگىزمۇ بىر خىل تەپەككۈر ئۇسۇلغا ئېسىلىۋالماستىن كېرەك، مەسلىگە يولۇققاندا ھەل قىلىشنىڭ بىرنەچچە خىل كۆپىرەك ئۇسۇلىنى ئويلاپ چىقىپ، باشقىلار ئەزەلدىن ئويلاپ باقمىغان ئۇسۇلنى سىناپ بېقىڭ. كۈچلۈك تەسەۋۋۇر قىلىش كۈچى مول بولغان بىلىم ئاساسىدا بارلىققا كەلگەن بولۇپ، كومپيۇتېردىن باشقا ئاسترونومىيە، فىزىكا، ماتېماتىكا قاتارلىق باشقا ساھەلەرگە چېتىلىدۇ. بۇندىن باشقا، ئىلمىي فانتازىيىلىك (خىيالىي) فىلىملەرنى كۆرۈشۈمۇ بىر خىل ياخشى ئۇسۇل.

10) "ئەڭ ئاددىي بولغىنى ئەڭ ياخشى" بۇ بەلكىم بارلىق ئىلىم-پەن ئەمەل قىلىدىغان پىرىنسىپ بولسا كېرەك، چۈنكى شۇنچىلىك قىيىن بولغان ماسسا-ئېنېرگىيە ئالمىشىش قانۇنى ئېينىشتېيننىڭ نەزىرىدە پەقەتلا بىر ئەڭ ئاددىي فورمۇلدىن ئىبارەت. $E = mc^2$

ئاددىي بولغان ئۇسۇلنى چۈشەنمەك تېخىمۇ ئوڭاي، ئەمەلگە ئاشۇرۇشۇمۇ ئاسان، قوغداشۇمۇ شۇنچىلىك ئوڭاي بولىدۇ. مەسلىگە يولۇققاندا ئەڭ ئاۋۋال ئەڭ ئاددىي ئۇسۇلنى ئويلىشىش كېرەك، پەقەت ئەڭ ئاددىي ئۇسۇل تەلەپنى قاندۇرالمىغاندىلا ئاندىن قىيىن ئۇسۇلنى ئويلىشىش كېرەك.

11) بەھۋە ئاۋارە بولماسلىق. سىز كاشىلىغا يولۇققان ۋاقتىڭىزدا، ۋاقتىنچە كومپيۇتېردىن يىراقلىشىپ، دېرىزە سىرتىنىڭ مەنزىرىسىنى كۆزىتىش، يېنىك مۇزىكا ئاڭلاش، ۋە ياكى دوستلىرىڭىز بىلەن پاراڭلىشىش ئورۇنسىز ئەمەس. مەن قىيىن مەسلىگە يولۇققان ۋاقتىمدا

ئويۇن ئوينىمايمەن، يەنە كېلىپ ئاشۇنداق زوراۋانلىق بىلەن مۇشتلىشىش تۈرىدىكى ئويۇنلارنى ئوينىمايمەن، ئويۇنغا مەسئۇل بولغان چوڭ ئاشۇ بىر قىسىم مېڭە ھۈجەيرىلىرى ناھايىتى ھاياجانلانغاندا، پروگرامما تۈزۈشكە مەسئۇل بولغان يەنە بىر قىسىم مېڭە ھۈجەيرىلىرى يېتەرلىك دەم ئېلىشقا ئېرىشىدۇ. قايتىدىن ئىشقا كىرىشكەندە، ھېلىقى قىيىن مەسلىنى ئوڭاپلا ھەل قىلىپ كەتكىنىمنى ھېس قىلىمەن.

12) جاۋابىنى بىلىشكە ئىنتىلىش . ئىنسانىيەت تەبىئىي پەن تەرەققىيات تارىخى بولسا جاۋابقا ئېرىشىشكە ئىنتىلىدىغان شۇنداق بىر جەريان بولۇپ، پەقەت جاۋابنىڭ ئىنتايىن ئاز بىر قىسمىنى بىلىگەن تەقدىردىمۇ يەنىلا بىزنىڭ بەدەل تۆلىشىمىزگە ئەرزىيدۇ . پەقەت سىز ئەقەدىڭىزدە چىڭ تۇرسىڭىزلا ، چوقۇم مەسىلىنىڭ جاۋابىنى تاپالايسىز، شۇنداقلا سىز زېھنىڭىزنى سەرپ قىلىپ ئىزدەنەلەيسىز ، ئەڭ ئاخىرىدا جاۋابقا ئېرىشەلمىگەن تەقدىردىمۇ، شۇ جەرياندا سىز نۇغۇن نەرسىلەرنى ئۆگىنىۋالسىز.

13) اشقىلار بىلەن كۆپرەك پىكىر ئالماشتۇرۇش . ئۈچ كىشىنىڭ ئىچىدە ئۇستاز بولىدىغان بىرى تېپىلىدۇ دېگەندەك، بەلكىم بىر قېتىملىق كۆڭۈل قويۇپ كەتمەيدىغان پاراڭلىشىش جەريانىدا، ئىلھامىڭىزنىڭ ئۇچقۇنلىرى ئېتىلىپ چىقىشى مۇمكىن . كۆپرەك تورغا چىقىپ ، باشقىلارنىڭ ئوخشاش بىر مەسىلىگە بولغان كۆزقارىشىنىمۇ كۆرۈپ بېقىڭ ، بۇلارمۇ سىزگە زور ئىلھام بېرىدۇ.

14) ئىرادە ۋە غەيرەت . بۇ بەلكىم "ماھىر ئۇستا" بىلەن ئادەتتىكى پروگرامما تۈزگۈچىنىڭ ئەڭ چوڭ پەرقى بولسا كېرەك .

A good programming is 99 weat and 1 ffee

ماھىر ئۇستىلار ھەرگىزمۇ تۇغما تالانتلىق ئەمەس ، ئۇلارمۇ نۇرغۇنلىغان كۈننى تۇنگە ئۇلاپ شۇنداق ئىقتىدارنى تاۋلاپ چىققان . مۇۋەپپەقىيەت قازىنىش بىزگە تەڭداشسىز خۇشاللىقلارنى ئېلىپ كېلىدۇ ، لېكىن بۇنىڭ جەريانى شۇنچىلىك مەنىسىز ھەم لەززەتسىز . سىناپ باقسىڭىز زىيىنى يوق، 10000 ئىچىدىكى تۈپ سانلار جەدۋىلىدىن بىرنى تېپىپ،

ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى كۆچۈرۈپ چىقىڭ، ئاندىن ئۈچ قېتىم تەكشۈرۈڭ، ئەگەر مۇشۇ خىزمەتنى ئۈزلۈكسىز داۋاملاشتۇرالىسىڭىز، سىز مۇشۇ گەپكە راستتىنلا ئىشىنىسىز.

ئەلۋەتتە يەنە نۇرغۇنلىغان ئۇسۇللار بار، كۆپچىلىكمۇ ئۆزىنىڭ تەجرىبىسىنى خۇلاسەلەپ چىقسا بولىدۇ.

مۇنبەردىكى ئادرېسى: <http://www.xjprgf.com/bbs/ShowPost.asp?ThreadID=331>

ASP نى ياخشى ئۆگىنىشتىكى 28 خىل كۆز قاراش

1. ھەرقانداق بىر كۆرۈنۈشكە ئاسان بولغان پروگرامما تۈزۈشنىڭ كىچىك مەسىلىلىرىگىمۇ سەل قارىماسلىق -- ئۇلار ئادەتتە ئۇنچىلىك ئاددىي ئەمەس، ياكى ئۇلاردىن نۇرغۇنلىغان بىلىم نۇقتىلىرىنى كەلتۈرۈپ چىقارغىلى بولىدۇ.

2. asp نى ئىشلىتەلگىنىڭىز، ھەرگىزمۇ asp نى بىلىدىغانلىقىڭىزنى ئىپادىلىمەيدۇ.

3. asp نىڭ كىتابىنى كۆرۈش بىلەنلا، asp تىلىنى ئۆگەنگىلى بولمايدۇ.

4. مېجەزى ئىتتىك ئادەملەر ئوڭايلا asp تىلى بولماي قالدى ئەمدى yy نى ئۆگىنىش كېرەك دەيدۇ.

-- ئەمەلىيەتتە ئۆزىڭىز بولالماي قالغانسىز! ؟

5. مېجەزى ئىتتىك ئادەملەر ئوڭايلا : مەن زادى نېمىنى ئۆگىنىشىم كېرەك؟ دەپ سورايدۇ.

-- بولدى سورىماڭ، ئۆگەنسەڭىزلا توغرا بولىدۇ.

6. مېجەزى ئىتتىك ئادەملەر ئوڭايلا asp نىڭ ئىستىقبالى بارمۇ؟ دەپ سورايدۇ.

-- ئۇنداقتا بېرىپ بانكا بۇلاڭ.

7. مېجەزى ئىتتىك ئادەملەر ئوڭايلا : ماڭا خەنزۇچە نەشرى كېرەك، ! مېنىڭ ئىنگىلىز تىلى سەۋىيەم ياخشى ئەمەس ! دەيدۇ -- . بىلىمىڭىز، ئۆگىنىڭ!

8. مېجەزى ئىتتىك ئادەملەر ئوڭايلا asp بىلەن yy دىن قايسىسى ياخشى ؟ دەپ سورايدۇ.

-- سىزگە دېسەم، ئىككىلىسى ياخشى -- پەقەت سىز ئۆگەنسەڭىزلا.

9. مېجەزى ئىتتىك ئادەملەر ئىككى خىلغا بۆلۈنىدۇ (a) پەقەت ئىتتىلىدىغان لېكىن ئۆگەنمەيدىغان ئادەملەر (b) پەقەت ئۆگىنىدىغان لېكىن داۋاملاشتۇرمايدىغان ئادەملەر.

10. يېشى تېخنىكىلارنى ئېغىزدىلا دېگەندىن كۆرە ، كونا تېخنىكىلارنى كۆڭلىدە ساقلاپ قويغان ياخشى.

11. پروگرامما تۈزۈشنىڭ ئەڭ ياخشى ئۇسۇللىرىدىن بىرى بولسا ئەسلى كودنى ئوقۇش.

12. ھەرقانداق ۋاقىتتا ئۆزىڭىزدىكى كىتابلارنى يېتەرلىك دەپ قارىماڭ.

13. ئوقۇپ چۈشەنەلمەيدىغان كىتابلارنى تەپسىلىي كۆرۈڭ، ئوقۇپ چۈشەنەلمەيدىغان كىتابلارنى مەجبۇرىي كۆرۈڭ.

14. ھەرگىزمۇ كىتابنى بىر قېتىم كۆرۈپلا بىر نەرسىنى ئېسىمدە تۇتۇۋالماي ياكى ئىگەللىۋالماي دېمەڭ

— چوقۇم ئىككى قېتىم، ئۈچ قېتىم ئوقۇڭ.

15. باشقىلار بىلەن asp نىڭ بولىدىغان - بولمايدىغانلىقى ياكى yy بىلەن zz نىڭ قايسىسىنىڭ ياخشىلىقى توغرىسىدا تالاش-تارتىش قىلماي، بەلكى ئەھمىيەتلىك asp بىلىملىرى توغرىسىدا مۇنازىرە قىلىڭ.

16. پروگرامما تۈزۈشنى ئۆگىنىشنىڭ سىرى بولسا: قايتا-قايتا (ئۈزلۈكسىز) پروگرامما تۈزۈش.

17. يۈرۈشلەشكەن ئوپتىك دېسكىدا ئەسلى كود بولغان تەقدىردىمۇ، كىتاپتىكى تۈزۈپ قويغان پروگراممىلارنى ئۆز قولىڭىز بىلەن كومپيۇتېردا يېزىپ ئەمەلىي مەشغۇلات قىلىڭ.

18. كىتاپتا كۆرگەن ئەھمىيەتلىك مەسىلىلەرنى كېڭەيتىڭ.

19. دائىم ئۆزىڭىز بۇرۇن يازغان پروگراممىلارنى ئەسلىپ، ھەمدە ئۆگەنگەن يېڭى بىلىملىرىڭىزنى ئىشلىتىپ قايتا يېزىپ سىناپ بېقىڭ.

20. كىتاپتىكى ھەرقانداق بىر مەشنى تاشلاپ قويماڭ — ھەممىنى ئىشلەپ تۈگىتىڭ ھەمدە يېشىش يولىنى خاتىرىلەپ قويۇڭ.

21. asp تىلىنىڭ ھەرخىل ساھە ۋە ئېچىش مۇھىتلىرى كەسكىن رىقابەتلىشىۋەرسۇن، بىز asp تىلىنىڭ ئۆزىنى ئۆگىنىشنى ئاساسىي مەقسەت قىلىمىز.

22. ھەرگىزمۇ پروگراممىنىڭ "بەك كىچىكلىكى" دىن بەزىبىر سىزگە پىششىق بولمىغان قائىدىلەرگە ئەمەل قىلماي قالماڭ — ياخشى ئادەتنى بىر قېتىمدىلا ئەستە تۇتۇۋالغىلى بولمايدۇ، بەلكى تەدرىجىي يېتىلدۈرىمىز.

23. asp نىڭ ھەربىر قېتىم نۇقتىسىنى ئۆگەنگەن چاغدا، مۇشۇ نۇقتىنى باشقىلارغا سۆزلەپ بېرىشنى ھەمدە ئۇلارغا چۈشەندۈرۈشنى سىناپ بېقىڭ — سىزنىڭ ئېنىق سۆزلەپ بېرەلىگىنىڭىز راستتىنلا چۈشەنگەنلىكىڭىزنى ئىپادىلەيدۇ.

24. باشقىلار بىلەن پىكىر ئالماشتۇرغاندا بايقىغان ئۆزىڭىز سەل قارىغان ياكى چۈشەنمىگەن بىلىم نۇقتىلىرىنى خاتىرىلەپ بېقىڭ.

25. سىزنىڭ پروگراممىلىرىڭىزنىڭ نۇسخا نومۇرى xx.version 100 غا ئۆزگىرىپ قالغان تەقدىردىمۇ، سىز ئۆزىڭىز تۈزگەن پروگراممىلارغا ئۈزلۈكسىز ھالدا تېخىمۇ يۇقىرى تەلەپ قويۇڭ.

26. ئۆزىڭىز يازغان بارلىق پروگراممىلارنى ياخشى ساقلاڭ — ئۇلار بولسا سىزنىڭ ئەڭ ياخشى توپلانمىلىرىڭىزنىڭ بىرى.

27. ھەرگىزمۇ مەجەزى ئىتتىك ئادەم بولماڭ.

28. asp نى قىزغىن سۆيۈڭ.

مۇنبەردىكى ئادرېسى: <http://www.xjprgf.com/bbs/ShowPost.asp?ThreadID=332>

يۇمشاق دېتاللار

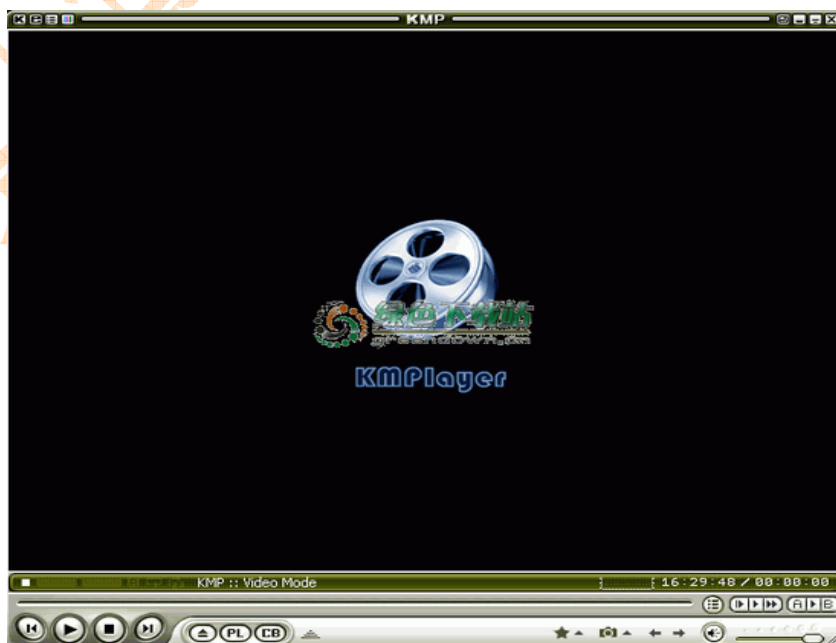
بۇ ساندىكى تەۋسىيە يۇمشاق دېتال مۇكەممەل كۆپ ۋاستە قويغۇچى

KMPLAYER

بۇ ساندا تورداشلارغا تونۇشتۇرىدىغىنىمىز كورىيەنىڭ بىر قەدەر مۇكەممەل ھېسابلىنىدىغان كۆپ ۋاستە قويغۇچى **kmplayer** بولدى. مەزكۇر دېتالنىڭ ئارتۇقچىلىقلىرى:

1. قاچىلاش كەتمەيدۇ، پىرسىتىن يېشىپلا ئىشلەتسىڭىز بولىدۇ.
2. ئاساسەن بارلىق كۆپ ۋاستە ھۆججەتلىرىنى دېگۈدەك قويايلىدۇ.
3. يۇنىكودنى قوللايدىغان بولۇپ، ئۇيغۇرچە كىنو يېزىقى، ناخشا تېكىستى ھۆججەتلىرىنى خاتىرجەم ھالدا قويايلىسىز.
4. ھۆججەت ئالماشتۇرۇش ئىقتىدارى ئۆزىدە تەمىنلەنگەن. ئاۋاز، سۈرەت ھۆججەتلىرىنى **AVI,MP3,JPG,BMP** قاتارلىق شەكىللەردە ساقلىۋالايلىسىز. قالغان ئىقتىدارلىرىنى ئىشلىتىش داۋامىدا تېخىمۇ چوڭقۇر چۈشىنىپ قالسىڭىز ھەم بۇ دېتالدىن چوقۇم رازى بولۇپ قالسىز. بىز بۇ يۇمشاق دېتالنى يۇنىكود ئۆلچىمىدە ئۇيغۇرچىلاشتۇرۇۋاتقىلى خېلى بولدى. لېكىن بۇ تىل ھۆججىتى 6500 نەچچە قۇر بولغاچقا، ھەم ئۇنىڭ ئۈستىگە گورۇپپىمىز ئىملا ۋە ئاتالغۇغا ئالاھىدە تەلەپ قويۇۋاتقانلىقتىن سۈرئەت بىرئاز ئاستا. لېكىن پات يېقىندا ھامان تورداشلار بىلەن يۈز كۆرۈشتۈرمىز. بۇ دېتالنى ھازىرچە بۇ يەردىن چۈشۈرۈۋېلىڭ. ياكى <http://www.uyghurcfan.com/soft/show.asp?id=17> دىن چۈشۈرۈۋېلىڭ.

تۆۋەندىكىسى بۇ يۇمشاق دېتالنىڭ كۆرۈنمە رەسىمى

بىخەتەرلىك بىلىملىرى

2007-يىلى بىخەتەرلىك جەھەتتىكى سىز چوقۇم دىققەت قىلىشىغا تېگىشلىك

10 ئىش

توردىكى قانۇنسىزلىق كۈندىن-كۈنگە كۆپىيىۋاتىدۇ، كېلەر يىلىمۇ چوقۇم يېڭى ۋىروس پەيدا بولىدۇ. يېڭى جىنايەت ۋاسىتىلىرىنىڭ پەيدا بولۇشى، گەرچە ھازىرچە سىز بىلەن مۇناسىۋەتسىز دەك بولسىمۇ، بىراق ئاپەت كېلىپ بولغاندىن كېيىن ئۇنىڭدىن قېچىپ قۇتۇلالمايسىز، شۇڭا يەنىلا ئالدىن تەدبىر كۆرگەن ياخشى. McAfee كېلەر يىلىدىكى بىخەتەرلىك ئەھۋالىنى تەھلىل قىلىپ تۆۋەندىكى ئون تۈرلۈك مۆلچەرنى ئوتتۇرىغا قويدى. بىزمۇ ئورتاقلىشايلى. بۇ 10 تۈرلۈك مۆلچەر تۆۋەندىكىلەردىن ئىبارەت:

1. شىفېرى ئوغۇرلىنىدىغان تور بېكەتلەر كۆپىيىدۇ، كۆپىنچىسى داڭلىق تور بېكىتىنى تەقلىد قىلىپ، (مەسىلەن eBay نىڭ ئابونت كىرىش كۆزنىكىگە ئوخشاش كۆزەك ياساپ ئالداش) ئابونتلىرىنى ئالدايدۇ.

2. ئەخەت پوچتا يوللانمىلىرى، مەنبەنى كۆپ ئىگىلىۋالغان سۈرەتلىك پوچتا يوللانمىلىرى قاتارلىقلارنىڭ نىسبىتى ئۈزلۈكسىز كۆپىيىدۇ.

3. ناخشا-مۇزىكا، كىنو تور بېكەتلىرىنىڭ مودا بولۇشى خاكىر(قارا مېھمان) لارنى MPEG دىن ئىبارەت يامان غەرەزلىك كودنىڭ تارقىلىش يولىغا بولغان دىققىتىنى قوزغايدۇ.

4. يۆتكەلمە ئۈسكۈنىلەرنىڭ ئىقتىدارى تېخىمۇ ئاشقاندا، ئۇلارغا قارىتىلغان زەربىمۇ ئېشىپ بارىدۇ، (Mp3, Mp4). يانفون قاتارلىقلار

5. تورنىڭ تەرەققىي قىلىشىغا ئەگىشىپ، قالايمىقان ئېلان يۇمشاق دېتاللىرىمۇ كۆپىيىدۇ.

6. سالاھىيەت ۋە سانلىق مەلۇماتلارنىڭ ئوغرىلىنىشى كەڭ ئابونتلىرىنىڭ بېشىنى ئاغرىتىدىغان ئىش بولۇپ قېلىشىدىكى سەۋەب، كومپيۇتېرنى كونترول قىلىشتىن باشقا، ئۇچۇر قاچىلانغان ئۈسكۈنىلەرنىڭ يۈتۈپ كېتىشى ۋە تور ئالاقىسىنى ئۇزۇپ قويۇش قاتارلىقلارمۇ يوقاپ كېتىشتىكى ئاساسلىق سەۋەب بولۇپ قالىدۇ.

7. "ماشىنا ئادەم" ئىشلىتىش ئارقىلىق ۋەزىپىلەرنى ئاپتوماتىك ئورۇنلاشۇ خاكىر(قارا مېھمان) نىڭ سىزگە بولغان دىققىتىنى ئوڭايلا قوزغاپ قويىدۇ.

8. يامان خاراكتېرلىك يۇمشاق دېتال، ياغاچ ئات، ۋىروسلارنى ئۇزۇل-كېسىل يوقىتىش تېخىمۇ تەسلىشىدۇ، ئۇلار تاقابىل تۇرۇش تېخىمۇ تەس بولغان زاپاس ئۇسۇل بىلەن رەزىل ۋاسىتىسىنى ئەسلىگە كەلتۈرىدۇ.

9. 32-بىتلىق خىزمەت سۇپىسىدىكى ھۇجۇم شەكىللىك rootkit ئاشىدۇ، بىراق شۇنىڭغا ماس ھالدىكى قوغداش تېخنىكىلىرىمۇ ئىلغارلىشىدۇ.

10. سېستىما ياكى يۇمشاق دېتالدىكى نۇقسان "يەر ئاستى ئۇچۇر بازىرى" غا يەنىلا ئۈزلۈكسىز قاتتىق تەس قىلىدۇ. گەرچە ئەھۋال ئانچە كۆڭۈلدىكىدەك بولمىسىمۇ، لېكىن McAfee بىخەتەرلىك تەتقىقات ئالاقە

ئاساسىي مەسئۇلى David Marcus نىڭ دېگىنىگە ئوخشاش: "بۇقىيامەت كۈنى ئەمەس، يامان كىشىلەر قۇربىنىڭ يېتىشىچە تىركەشمەكتە، بىخەتەرلىك ساھەسىدىكىلەر مۇ كۈنسىرى پىشىپ يېتىلمەكتە".

توردىكى ئادرېسى: <http://www.uyghurcfan.com/article/show.asp?id=14>

خاتىمە

بۇ پروگرامما ھەۋەسكارلىرى ئىجادىيەت گورۇپپىسىنىڭ قۇرۇلغىلى ئانچە ئۇزۇن بولمىغان ئىككى تور بېكىتى "پروگرامما ھەۋەسكارلىرى ئائىلىسى" (www.xjprgfan.com) ۋە "ئۇيغۇر كومپيۇتېر مەستانىلىرى كۇلۇبى" (www.uyghurcfan.com) دىكى تاللانغان كومپيۇتېر خەۋەرلىرى، پروگرامما بىلىملىرى، دەرسلىك، كومپيۇتېر بىلىملىرىدىن سوئال-جاۋابلار، بىخەتەرلىك بىلىملىرى، يۇمشاق دېتال قاتارلىق مەزمۇنلىرىدىن تاللانغان نادىر تېمىلاردىن چىقىرىلغان تۇنجى سان ئېلېكترونلۇق ژورنىلى بولۇپ، كەڭ كومپيۇتېر مەستانىلىرىنىڭ ياخشى پايدىلىنىش ماتېرىيالى بولۇشىنى ئۈمىت قىلىمىز. بۇنىڭدىن كېيىنكى سانلىرىمىز ئايدا بىر قېتىم قەرەللىك ھالدا بىر سان چىقىرىلىدۇ. مەزمۇن ۋە سۈپەتكە تېخىمۇ ياخشى كاپالەتلىك قىلىمىز. ئىمتىھان، قۇربان ھېيت ۋە يېڭى يىلنىڭ تەڭلا كېلىشى سەۋەبىدىن ئالدىراشلىق ئىچىدە ياخشى قىلالمىغان بولۇشىمىز مۇمكىن. پىكىر-تەكلىپلىرىڭىزنى ئايمىغايىمىز.

ھۆرمەت بىلەن:

پروگرامما ھەۋەسكارلىرى ئىجادىيەت گورۇپپىسى

2007-يىلى 1-ئاي